

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Intézmény OM azonosítója: 203015	Intézményvezető: dr. Repka- Takács Judit
Legitimációs eljárás	
<p>..../2021. (...) határozatszámon elfogadta</p> <p>.....</p> <p>a nevelő testület nevében</p>	
<p>Jóváhagyta:</p> <p>.....</p> <p>intézményvezető aláírás</p>	
Ph.	
A dokumentum jellege: Nyilvános	Érvényes: A kihirdetés napjától 2021. 11.27- től visszavonásig

„Az egyik leghatékonyabb dolog, amit tehetünk, hogy hallgatunk gyermekeinkre és megtaláljuk az utat egyedi képességeik támogatására. Ha megadjuk gyermekeinknek a magabiztosságot szenvedélyeik kiélésére, azzal segíthetünk nekik sokkal teljesebb életet élni, és lehetővé tesszük, hogy gazdagabbá tegyék maguk körül a világot.” (Mallika Chopra: 100 ígélet gyermekemnek)

Tartalomjegyzék

AZ ÓVODA SPECIFIKUMAI	5
AZ INTÉZMÉNY ADATAI	5
AZ ÓVODA BEMUTATÁSA	6
Tárgyi feltételeink	6
1.2. Személyi feltételeink	7
ÓVODAI NEVELÉSÜNK ALAPELVEI, CÉLKITŰZÉSEI	8
3. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	9
3.1. Alapfeladatunk:	9
3.2. Általános feladataink:	9
3.3. Egészséges életmód alakítása	11
3.4. Érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	14
3.5. Anyanyelvi – értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	16
3.6. A személyiség, -és értelmi fejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok:	17
4. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	18
4.1. Játék	18
4.2. Tevékenységbe ágyazott fejlesztési tartalmak	20
4.2.1. Verselés, mesélés	20
4.2.2. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	22
4.2.3. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	24
4.2.4. Mozgás	26
4.2.5. A külső világ tevékeny megismerése	28
4.2.6. Külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismerése (matematikai tapasztalatok)	31
4.2.6. Munka jellegű tevékenységek	32
5. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	34
6. A szokások, hagyományok és ünnepek	36
7. Az integrálás és differenciálás	37
8. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek	39
9. A sajátos- és kiemelt nevelési igényű gyerekek és szüleik segítése, integrálása	40
10. A tehetséges gyerekek és szüleik segítése, integrálása	42
11. Az óvodapedagógus, a pedagógiai asszisztens és a dajka együttműködése	43

12. Az óvodapedagógus és a tanítók együttműködése (óvoda – iskola átmenet megkönnyítése).....	43
13. Az óvodapedagógus és a fejlesztő pedagógus, logopédus együttműködése	44
14. A napirend és a heti rend.....	44
14.1. A csoportélet napirendje.....	44
14.2. A heti rend.....	47
15. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	48
16. A tervezésről, ellenőrzésről, értékelésről	49
16.1. A tervezés	49
16.2. Az ellenőrzés és értékelés.....	52
17. Az eredményesség kritériumai	54
18. A pedagógiai program megvalósításához szükséges, nevelői munkát segítő játékok és eszközök.	54
Felhasznált források	56

AZ ÓVODA SPECIFIKUMAI

- Kiemelt fontosságú óvodánkban a családi, nyugodt légkör kialakítása. Az óvodai dolgozók egymással és a szülőkkel együttműködve a gyermekek egyéni érdekeit veszik figyelembe.
- Esztétikus, igényes, tiszta környezetet alakítunk ki a gyermekek számára. Igyekszünk egységes arculattal erősíteni az összetartozást, az egységet, harmóniát és biztonságot/biztonságérzetet.
- A mindennapi nevelőmunkánkat játékba ágyazottan, a gyermekek érdeklődésére, alkotókedvére, kreativitására, felfedező énjére tekintettel komplexen, korszerű pedagógiai eszköztárral valósítjuk meg.
- Kiemelt feladatunk a sajátos nevelési igényű gyermekek speciális fejlesztésének biztosítása és a hátrányok csökkentése inkluzív neveléssel.

AZ INTÉZMÉNY ADATAI

Az intézmény alapító, fenntartó szerve: Pátka Község Önkormányzata

8092, Pátka, Vak Bottyán tér 2.

Az intézmény típusa: Óvoda

Az óvoda székhelye: 8092 Pátka, Vak Bottyán tér 2.

Tel.: 22/465-000

Email: patkaovi@gmail.com

A pedagógiai program alkotója és elfogadója: A Pátkai Csemetekert Óvoda Nevelőtestülete

A nevelés nyelve: magyar

Óvodai csoportok száma: 3

Férőhelyek száma: 75 fő

OM azonosító: 203015

AZ ÓVODA BEMUTATÁSA

Pátka község a Közép-dunántúli Régióban, Fejér megye szívében, a megyeszékhelytől, Székesfehérvártól északkeleti irányban helyezkedik el mintegy 15 km távolságra, az északnyugat-délkeleti irányú Császárvíz-völgy bal partján, a Velencei-hegység legnyugatibb lankáitól északra. A szalagtelkes település 129 m tengerszint

feletti magasságban, változatos, dímber-dombos vidéken fekszik. Csodás tóval rendelkezik, melyet a Császárvíz táplál. A tó rendkívül gazdag élővilága lehetőséget teremt a gyermekek sokoldalú élményszerzésére.

Településünkön 1800 fő él. A közeli nagyváros miatt, illetve a település jó adottsága, vonzó célpont a vidéki nyugalmat kereső családoknak. Ebből adódóan a tősgyökeres családok mellet

megjelentek a más szociokulturális értékekkel rendelkezők. A községben élő családok anyagi, kulturális és szociális helyzete különböző, de a lemorzsolódott, perifériára szorult családok helyzete évről évre csökkenő tendenciát mutat.

Óvodánk 1973-ban épült. Az évek során sok változáson ment keresztül: személyi cserék, intézményi társulás majd annak megszűnése, az

épület bővítése és felújítása. Óvodánk ad otthont támogató alapítványának, a Pátkai Csemetekert Gyermekéiért Alapítványnak is.

Épületünk korszerű, tágas, esztétikus, a mai igényeknek minden szempontból megfelelőek. A csoportszobák és a hozzájuk tartozó helyiségek tágasak, világosak, esztétikusak és funkciójukat tekintve praktikusak. Az óvoda 2017-től fenntartói döntés alapján 3 homogén csoporttal működik (kis, középső és nagy). Az intézmény 75 gyermek befogadására képes. A csoportok kialakítását, a gyermekek kora, fejlettségi szintje és az adott körülmények határozzák meg.

1.1. Tárgyi feltételeink

A csoportok bútorai, eszközei a gyermekek kényelmét szolgálják, fejlesztik ízlésvilágukat. Nagy hangsúlyt fektetünk a tárgyi ellátottságunk bővítésére és frissítésére. Épületünkhöz nagy füves, fás, homokos udvar tartozik, amely tág teret biztosít a gyermekek mindennapi mozgásigényének kielégítésére. Ennek felszereltsége a gyermekek kényelmét, biztonságát,

játék és mozgásigényének kielégítését, egészségük megőrzését szolgálja. Az udvarunk adottsága sok színes program megszervezésére ad lehetőséget. Eszközparkunkat folyamatosan fejlesztjük, színesítjük.

1.2. Személyi feltételeink

Óvodánkban jelentős pedagógiai tapasztalattal és gyakorlattal rendelkező óvodapedagógusok, dajkák és pedagógiai asszisztensek dolgoznak. A pedagógusok főiskolai végzettségük mellett hangszeres tudással rendelkeznek (furulya, gitár, zongora), melyet szívesen beépítenek a mindennapok során a kezdeményezések színesítése érdekében, illetve motivációs céllal. Dolgozóinkra jellemző az elhivatottság, a gyermekközpontúság. Szakmai megújulásunk érdekében folyamatosan figyelemmel követjük a továbbképzési lehetőségeket, segítséget nyújtunk egymásnak a tervezés, dekoráció ötletelés során, átadjuk egymásnak a szerzett ismereteinket. Dajkáink szakmunkás bizonyítvánnyal rendelkeznek, aktív résztvevői a csoportok napi életének, mely nemcsak a gondozási teendők ellátásában, hanem a különböző programokon (kirándulás, karácsonyi előadás, dramatizálás stb.) való segítségnyújtásukban nyilvánul meg. Nevelési munkánkat 2 fő pedagógiai asszisztens segíti, melyből 1 fő a pedagógiai végzettség mellett gyógypedagógiai segítő munkatársként is végzett. Relevánsnak tekintjük a gyermekek nyugodt, harmonikus fejlődése érdekében, hogy az egy csoportban dolgozók emberileg és szakmailag is kiegészítsék egymást. Gyermekeink beszédének fejlesztését heti egy alkalommal logopédus segíti. Óvodánk vezetői teendőit 1 megbízott vezető látja el. A konyhai teendők ellátását 1 fő konyhai dolgozó végzi.

Az intézmény pedagógiai programja nyitott szemléletű szervezést, tervezést tesz lehetővé a nevelőtestület számára. Programunk az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjára, valamint a „Komplex Prevenációs Program” részbeni adaptációjára épült. Jellemzője a gyermek személyiségének központba helyezése, gyakorlatcentrikusság, realitás. A programunk elkészítése során figyelembe vettük a törvényi szabályozásokat, szakmai helyzetelemzést, partneri elvárásokat és pedagógiai hagyományainkat. A dolgozók mindent megtesznek azért, hogy a gyermekek jól érezzék magukat óvodánkban, a bennük rejlő lehetőségeket kibontakoztassák, kreativitásukat fejlesszék és az élmények egész sorát éljék át.

ÓVODAI NEVELÉSÜNK ALAPELVEI, CÉLKITŰZÉSEI

Nevelési alelveink:

- A gyermeki személyiség tiszteletben tartása, a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése. Az érzelmi, szociális fejlődés lehetőségeinek biztosítása a pszichológia által feltárt életkori sajátosságok figyelembevételével. Fejlesztő tevékenységünket a játékra építjük. Kiemelt helyet kap a szabad játék biztosítása.
- A gyermek minél sokoldalúbb fejlesztése, személyiségének kibontakoztatása, tehetségének, önbizalmának erősítése természetes megnyilvánulásaira adott konkrét és pozitív megerősítések által.
- Nyugodt, szeretetteljes, biztonságot nyújtó légkör kialakítása.
- Különbözőségek elfogadása, egymás segítése.

Nevelésünk célkitűzései:

- A családi nevelés kiegészítése a 3-7 éves gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése érdekében.
- A test, lélek és szellem életkorra jellemző összhangjának fejlesztése. A gyermeki szabadság tiszteletben tartásával és az egyéni képességek figyelembevételével a környezetben jól eligazodó, az iskolai életre alkalmassá váló gyermekek nevelése.
- A gyermek érési folyamatához igazított, életkori sajátosságainak megfelelő eszközökkel történő támasznyújtás, amely éppen fejlődő szomatikus és pszichés funkcióik kibontakoztatásához biztosít szociális és tárgyi környezetet.
- A gyermek személyiségének fejlesztése, a közösségi életre történő felkészítése, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése, fejlődésének elősegítése.

3. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

3.1. Alapfeladatunk: Az óvodába kerülő gyermek biztonságérzetének megalapozása.

Olyan óvodai nevelés biztosítása, amelyben saját ütemében, minden területen biztosítani és segíteni tudjuk fejlődését.

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

3.2. Általános feladataink:

A szükséglet szerepe a nevelési cél érdekében

A gyermek, fejlődő személyiség, ezért a gyermeknek sajátos, életkori szakaszonként és egyénenként változó testi, lelki szükségletei vannak. A szükségletek kielégítésében, a gyermeki személyiség alakulásában a gyermeket körülvevő környezetnek meghatározó szerepe van. Tudatosan alakítjuk, építjük, kombináljuk a nevelő hatásokat.

Az óvodapedagógus feladatai a gyermeki szükségletek kielégítésében:

- az egészséges óvodai környezet megteremtése,
- a nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes óvodai légkör biztosítása,
- a gyermek megfelelő gondozottságának biztosítása,
- a gyermek alapvető fizikai szükségleteinek kielégítése.

A tevékenységek szerepe a nevelési cél érdekében

A 3-7 éves korú gyermeket tevékenységi vágy jellemzi. Bármilyen mozgás, cselekvés, változás felkelti a gyermek figyelmét, és utánzásra ösztönzi. A megismerési vágy, a kíváncsiság életkori sajátossága az óvodáskorú gyermeknek. Az óvodapedagógus elő segíti a tevékenységek minél szélesebb kibontakozását a csoportban. A gyermek számára a közösségért végzett feladat, munka lehet játék, esetleg a szabadidő kellemes eltöltése.

Óvodapedagógus feladatai a tevékenységek megszervezésében:

- tevékenységekben, a tevékenységek által neveljük
- többfajta tevékenység gyakorlásához biztosítjuk a megfelelő feltételeket (hely, idő, eszköz)
- változatos módszerek, tanulásszervezési eljárások megválasztásával építünk a gyermekek kíváncsiságára
- megszervezésében támaszkodunk a gyermekek élményvilágára
- komplexitást alkalmazva használjuk ki a tevékenységi területek közötti kapcsolódási lehetőségeket
- A tevékenységek során igyekszünk beépíteni az online információszerezés lehetőségét is. (képek, zenék, hangok stb.)

A képességek szerepe a nevelési cél érdekében

Nagyon fontos szem előtt tartunk, hogy minden gyermek más-és más személyiség. Természetes, hogy a gyermekek nem érnek, fejlődnek azonos ütemben, s igen eltérőek lehetnek a képességeik. Biztosítanunk kell a hátrányos, és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségét is. Figyelmünk középpontjába az egyén képességei, részképességei kell, hogy kerüljenek. A tevékenység szervezés és a képességfejlesztés kölcsönös kapcsolatban állnak egymással. A tehetség kibontakozásának a segítése, a differenciálással történő fejlesztés és a hátránykompenzálás nagyon fontos az óvodai élet minden területén.

Az óvodapedagógus feladatai a képességek fejlesztésében:

- biztosítjuk a gyermekek számára a képességeik kibontakozásához szükséges tevékenységek gyakorlásának lehetőségeit
- a gyermeket folyamatosan figyeljük meg, törekedjünk a képességeik fejlesztésére
- vegyük figyelembe a kiemelkedő képességű és részképességek fejlődésében elmaradott gyermekeket egyéni fejlesztési terv alapján
- minden gyermek képességét önmagához, a saját lehetőségeihez-viszonyítva fejlesszük!

3.3. Egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés célja: a gyermekek egészséges életvitel – igényének alakítása, testi – lelki fejlődésének elősegítése szoros együttműködésben a családdal. Kialakítjuk az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés (különösen a magas cukortartalmú ételek és italok fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök fogyasztásának ösztönzése) a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásait. Fontosnak tartjuk a szülők, szakemberek (védőnő, háziorvos) bevonását a hatékony fejlesztés érdekében. A gyermekek egészségének óvása, megőrzése érdekében folyamatos védőnői szűrővizsgálatokat biztosítunk. Ezeknek a vizsgálatoknak a célja a gyermekek testi, és fejlődésbeli rendellenességeinek időben való felismerése. Feladatunk a szülő tájékoztatása a gyermek problémáiról.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek egészségének óvása és megőrzése
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások megalapozása
- A gyermekek gondozása a betegségmegelőzés szokásainak alakítása
- Megfelelő életritmus kialakítása az életkori sajátosságokat szem előtt tartó rugalmas napirend (folyamatos tízórai) és heti rend szervezésével
- A gyermekek komfortérzetének biztosítása, jó szokások kialakítása
- Testi képességek, fizikai erőnlét, edzettség fejlesztése változatos tevékenységformákkal
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára megfelelő idő, fokozottabb odafigyelés biztosítása

Egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

A gondozás óvodai nevelésünk egyik alapvető tevékenysége, amely segíti a kisgyermekek szükségleteinek kielégítését, elősegíti a növekedést, fejlődést, hozzájárul egészségének megőrzéséhez, jó közérzetéhez, egészséges életmódjának kialakításához. Az optimális fejlődést szolgálja az óvoda szokásrendszere, amely biztosítja a gyermekek fejlődését, a környezethez való alkalmazkodást. A szokások alakítását már kiscsoportban megkezdjük, hiszen a későbbiekben már az elsajátított szokásokra kell építkeznünk.

A befogadás: Nagyon sok türelmet és időt igényel a gyermekek beszoktatása. Nem célszerű az új gyermekeket egyszerre fogadni. Mindenki számára megnyugtatóbb a fokozatos és

folyamatos beszoktatás. Egyéni igények szerint először 1-2 órát, majd egyre hosszabb időtartamot tölt el a gyermek az óvodában. Szeptembertől kezdve folyamatos az új gyermekek fogadása és az akár októberig elhúzódhat. A beszoktatás alatt és azután is lehetővé tesszük, hogy kedvenc játékszereiket behozhassák az óvodába. A csoportban lévő régebbi gyermekeket is felkészítjük az újak fogadására, hogy minden tekintetben biztosítva legyen a szeretetteljes légkör az ismerkedés időszakában.

A **napirend** állandóságot biztosít a gyermekek számára. A helyesen kialakított életritmus visszahat az életfolyamatokra, ezért rugalmas napirendet tervezünk, amelyben érvényesül a folyamatosság és rendszeresség. Napirendünkben a legtöbb időt a gyermekek legfontosabb tevékenysége a szabad játék kapja. Az egyes tanulási tevékenységekre fordítható idő is rugalmas. A tevékenységekben való elmélyüléshez biztosítjuk a nyugalmat, kiegyensúlyozott légkört, eszközöket és helyet. A mozgás és szabad levegőn való tartózkodás évszaktól függetlenül elengedhetetlen része mindennapjainknak. Fontosnak tartjuk a téli időszakban is a szabad levegőn végzett mozgást, mert ezzel is a gyermek edzettségét, ellenálló képességét növeljük. Nevelő – oktató munkánk során hangsúlyozzuk az óvónő modell szerepét.

Étkezés: Az egészséges életmód kialakításánál fontos szerepe van. Mivel a gyermekek különböző környezetből érkeznek, így eltérő étkezési és táplálkozási szokásaik vannak. Személyes példával igyekszünk lerakni a kulturált étkezés alapjait. Rászoktatjuk őket a helyes evőeszköz használatára. Megmutatjuk hogyan kell az asztalnál ülni, felhívjuk figyelmüket a gyümölcsök, zöldségek betegségmegelőző fontosságára.

Testápolási szokások gyakorlásával tudatosítjuk betegségmegelőző funkcióját. Folyamatosan felhívjuk a gyermekek figyelmét arra, hogy mi történhet, ha elmulasztják ezt a tevékenységet rendszeresen elvégezni. A testápolás terén is nagy különbségek mutatkoznak a gyermekek között, ezért fontosnak tartjuk itt is a személyes példaadást. Fokozatosan és folyamatosan szoktatjuk őket az önálló tisztálkodásra. Megtanítjuk és gyakoroltatjuk a kézmosást, fogmosást, fésülködést, WC használatot.

Öltözködés: A gyermekek ruházata legyen kényelmes, praktikus, réteges, hogy a gyermek a nap folyamán bármikor igénye szerint fel, illetve levehesse. Minden szülő biztosít gyermeke számára váltóruhát, váltócipőt. A kisebbeket folyamatosan szoktatjuk az önálló öltözködésre, vetkőzésre. Felhívjuk a gyermekek figyelmét arra, hogy ruhadarabjaikat fordítsák ki és

próbálják meg összehajtani. Rögzítjük a helyes munkafogási sorrendet, rendszeretetre neveljük őket.

Pihenés a gyermekek fejlődéséhez elengedhetetlenül szükséges. Fontos, hogy biztosítsuk a megfelelő, nyugodt körülményeket. Lefekvés előtt alaposan kiszellőztetünk, rendezett környezettel csendet és nyugalmat biztosítunk. Kedvenc mesékkel, illóolajos párologtatással, akár relaxációs zene hallgatásával hangoljuk a gyermekeket az alvásra. Saját párnákkal, kedvenc állataikkal helyezik magukat kényelembe. Akik nem igénylik az alvást azok a gyermekek csendesen és nyugodtan pihenhettek. A rendszeresség elve érvényesül ennél a tevékenységnél is, így biztosítva a szervezet regenerálódását.

Edzés, mozgás szintén fontos feladat az egészség megőrzéséhez. A mindennapi testnevelés, a mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek testi képességeit. Fontos, hogy figyeljenek egymás testi épségére a tevékenységek végzése közben. A rendszeres testedzéssel igyekszünk mozgásukat összerendezettebbé tenni. A szervezett és spontán adódó testedzések jól szolgálják mozgáskoordináció fejlesztését. Sok időt töltünk az udvaron amennyiben az időjárás engedi. A szabadban töltött minél több idő is hozzájárul a gyermekek egészségének, erőnlétének fokozásához. A levegőztetés idejére is gondoskodunk a gyermekek tevékenységének megszervezéséről: futóbiciklik, rollerek, kismotorok, labdák mindig rendelkezésükre állnak. A mozgással a mozgásaktivitás kielégítése a cél, ami fontos szerepet tölt be a gyermek életében, hiszen ismereteinek jelentős részét mozgásos tevékenységgel szerzi. Mindennapi munkánk során fontos feladatunk a gyermekek testi épségének védelme, és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.

Napirendünk kialakításánál fontosnak tartottuk a környezet védelmére nevelést, illetve a környezetünk megóvásához kapcsolódó szokások elsajátíttatását. Ügyelünk arra, hogy közvetlen környezetükben vigyázzanak a berendezési tárgyakra, ne rongálják őket. Megtanítjuk őket mindezek rendeltetésszerű használatára.

Az egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok hozzásegítik a gyermekeket:

- az egészséges életmód kialakításához
- a helyes értékrend felépítéséhez
- az egészségvédelem kérdéseinek megismeréséhez
- az életmóddal kapcsolatos tennivalók elsajátításához
- a képességek erősítéséhez, fejlesztéséhez

3.4. Érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az érzelmi, erkölcsi nevelés. Az óvodáskorú gyermek viselkedésének, magatartásának meghatározói az érzelmek. Ezért fontos, hogy olyan légkört biztosítsunk, amelyben érzelmileg biztonságban érzi magát. Esélyt kell teremtenünk a különböző szociokulturális helyzetből érkező gyermekek számára együttműködésre és a közösségi normák elsajátítására. Szeretettel fogadunk minden gyermeket. Időt, lehetőséget biztosítunk a gyermekek megismeréséhez, fejlődéséhez. Gondot fordítunk arra, hogy figyeljenek egymásra, érdeklődjenek egymás iránt és a felnőtteknek is segítsenek. A közös tevékenységekkel, kirándulásokkal, segítjük, hogy jó kapcsolat alakuljon ki a más csoportba járókkal is. Különösen a játékban teremtünk alkalmat a társas kapcsolatok megerősítésére. Türelmesebb várakozásra szoktatjuk őket. A gyerekekkel való jó kapcsolatunk alapja mindennemű pedagógiai munkánknak. Mindenkihez őszintén és szeretettel fordulunk. A gyermek nyitottságára építünk, és ahhoz segítjük, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja. Fontos, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, a környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Az ünnepek, ünnepélyek kiemelkednek az óvoda mindennapi életéből. Ezek megerősítik a hagyományokat, a közös élmény erejével fokozzák a gyerekek együvé tartozását.

A beszoktatás meghatározza a gyermek óvodához, óvónőhöz való viszonyát. A beszoktatás első feladatának a családdal egyeztetett családlátogatást tekintjük. Így találkozunk először a gyerekekkel. A fokozatosság elvét gyakoroljuk és alkalmazzuk.

Óvodapedagógus feladatai:

- derűs, barátságos légkör kialakítása, mely biztonságérzetet ad minden gyermeknek
- követendő felnőtt viselkedési minta adás
- a gyermek-gyermek közötti pozitív kapcsolat kialakulásának biztosítása
- a gyermek egyéni sajátosságainak figyelembevétele differenciált bánásmóddal
- érzelmek kifejezőképességének fejlesztése
- Az érzelmi válságba került gyermekek helyzetének oldása
- A gyermek önkifejezésének elősegítése

- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára megfelelő idő, fokozottabb odafigyelés biztosítása, szakemberekkel való együttműködés

A közösségi nevelés célja: A gyermek fejlődése során az óvodában társaival, felnőttekkel és környezetével bensőséges, jó kapcsolat alakuljon ki, és az együttműködés jellemezze.

A közösségi nevelés területei óvodánkban: óvodán belüli tevékenységek (kezdeményezések, foglalkozások, beszoktatás, ünnepélyek, jeles napok) óvodán kívüli tevékenységek (rendezvények, kirándulások, családi napok)

Óvodán belüli megvalósítható közösségfejlesztési feladatok:

- Barátságos, derűs légkör kialakítása
- Anyanyelvi nevelés, kommunikáció kiemelt szerepének hangsúlyozása
- A tanulás támogatása
- Szociális tanulás lehetőségének kihasználása (empátia, egymásra figyelés, együttműködés, tolerancia, alkalmazkodóképesség) fejlesztése
- Segítő együttműködés, közös feladatmegoldás, csoportközösség erősítése
- A közösség felkészítése az SNI gyermekek integrált nevelésére, beilleszkedésük segítése és a másság elfogadtatása a gyermeki közösségben
- A gyermekek kezdeményezéseinek, a közvetlen tapasztalatszerzésnek a támogatása.
- Konfliktusmegelőzés módszereinek tudatos alkalmazása
- A közösségi cselekvések kialakítása, fejlesztése differenciált bánásmóddal
- Olyan pedagógusközösség kialakítása, amely összehangolt elvárásokkal és nevelési eljárásokkal rendelkezik

Óvodán kívüli megvalósítható közösségfejlesztési feladatok:

- A közösséghez való tartozás érzésének erősítése, átgondolt tervezéssel és szervezéssel
- Társas kapcsolataik alakítása, változatos helyzetek biztosításával
- Természetszeretetet és a környezet iránti felelősség elmélyítése kirándulások szervezésével

3.5. Anyanyelvi – értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megjelenik. Elvárás, hogy az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása-beszélő környezettel, helyes minta adással- valósuljon meg az óvodai nevelő munkánk során.

Óvodába érkezéskor érzelmi kapcsolatot alakítunk ki a gyermekkel és próbáljuk ösztönözni őket arra, hogy élményeikről, érzelmi állapotukról bátran beszéljenek. Minden nap mondunk verset, mesét, mondókákat, így próbáljuk fejleszteni az egyéni belső kép kialakítását. Mesével hatunk érzelmeikre, képzeletükre. Az anyanyelvi nevelésnek fontos része a bábozás, dramatizálás, melyeken keresztül gazdagodnak a gyermekek irodalmi élményei. Ezekben kifejezheti, átélheti, eljátszhatja saját érzéseit, érzelmeit, ezáltal fejlődik személyisége. Odafigyeléssel, meghallgatással, beszélgetéssel ösztönözzük a gyermekek közötti kommunikációt.

Óvodapedagógus feladatai:

- A beszédhibák megfelelő módszerekkel történő javítása óvodánkban logopédus bevonásával történik
- Bármikor fejlődési problémát tapasztaltunk szakember (orvos, logopédus, fejlesztőpedagógus) segítségét kérjük
- Beszédünkkel modellt nyújtunk, ügyelünk a hibátlan, érthető, világos és tiszta hangképzésre
- lehetőséget adunk a gyermek közlési vágyának kiélésére
- Közléseket, mondanivalónkat a gyermekek életkorának megfelelően, érthetően fogalmazzuk meg
- Az egymásra figyelmet, a másik fél mondanivalójának meghallgatását gyakoroltatjuk a gyermekekkel, kérdésekkel véleményalkotásra ösztönözzük őket
- A beszédfejlesztés érdekében anyanyelvi játékokat játszunk
- A kommunikáció és metakommunikáció különféle eszközeinek alkalmazásával bővítjük szókincsüket, fejlesztjük önkifejezésüket
- Támogatjuk az egyéni képességek kibontakozását
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára megfelelő időt, fokozottabb odafigyelést biztosítunk

Nevelési céljaink megvalósítása érdekében

1. Minden óvodapedagógus az óvodai élet egészére figyelve segítse a közösség tagjainak kibontakozását
2. Személyi ügyekben a szeretetről és diszkrécióról se feledkezzen meg
3. Rendszeres önképzéssel és továbbképzéseken való részvétellel fejlessze szakmai műveltségét
4. Tartson rendszeres kapcsolatot szülőkkel, kollégákkal
5. Csoportjában tervezze meg egész éves nevelési munkáját, a megvalósulás dokumentálását
6. Szakmailag és módszertanilag alaposan készüljön fel, munkáját pontosság jellemezze
7. Közvetlen kolléganőjével egyetértésben szervezze meg a tehetséggondozás és felzárkóztatás teendőit
8. Vegyen részt a nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken, az intézmény működési rendjében felmerülő feladatokba kapcsolódjon be
9. Feladatait a szervezet működési rendszerének megfelelően végezze
10. A munkatervben előírt kirándulásokon, óvodai rendezvényeken vegyen részt

3.6. A személyiség, -és értelmi fejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok:

Óvodai nevelésünk a gyermeki személyiség kibontakoztatására irányul, biztonságos környezetével, szeretetteljes, családi légkörével. A gyermekeket önálló személyiségnek fogadjuk el, akik saját ritmusban fejlődnek. Pedagógiai feladatunk, hogy a személyiség fejlesztését tevékenykedtetésen keresztül valósítsuk meg, a gyermek adottságaiból kiindulva, képességeit és szükségleteit figyelembe véve. A gyermek magában hordozza fejlődésének, önmegvalósításának minden csíráját, a pedagógus feladata, hogy kibontakoztassa ezt. Törekszünk arra, hogy egyéniségüket tiszteletben tartva az új ismeretek befogadására nyitottak és felkészültek legyenek.

Óvodánkban a képességfejlesztés meghatározó irányai, fő területei korosztályonként eltérnek, hiszen nem fejleszthetünk ugyanazon elvek szerint.

- Az anyanyelvi (verbális) és kommunikációs képességek szintén nagyon fontosak. Ezen képességeik segítenek megérteni egy mese történetét, vagy megértetni magukat másokkal. Segítenek kifejezni érzéseiket, vágyaikat, szükségleteiket. Ezért lényeges a szókincs folyamatos bővítése, a beszédészlelésének és megértésének fejlesztése, ugyanis óvodás korban alapozzuk meg a gyermekek anyanyelvi képességeinek nagy részét.

- Megismerő funkciók, ami nem más, mint az érzékelés, észlelés, a figyelem, emlékezet, és a gondolkodás képességei. Ezek a képességek segítenek megismerni, megérteni, feldolgozni a körülöttük zajló dolgokat, segítik a mindennapjaikat, ami egy felnőtt számára természetes. Rengeteg ismeretet kell elsajátítania, és belsővé tennie egy óvodás gyermeknek, hogy felnőttként rutinszerűen, észrevétlenül használhassa ezeket a képességeket. Csoportos foglalkozások keretében, játékos és szórakoztató formában végezzük a részképességek fejlesztését, hogy a gyermekeknek észrevétlen játék legyen a tanulás.
- Téri tájékozódás (orientáció) és a saját és mások testéről alkotott fogalmaink (testséma). A világ megismerésének első lépése a testünk, testrészeink pontos megismerése. Ahhoz, hogy a térben megtalálhassanak dolgokat, pontosan kell tudniuk tájékozódni.

Óvodapedagógus feladatai:

- Olyan szeretetteljes légkör kialakítása, amely szem előtt tartja a gyerekek érdekeit, egyéni igényeit
- A gyerek fejlettségéből kiinduló, játékban öntevékeny részvétellel szerzett tapasztalatokra, ismeretekre épülő képességfejlesztés
- A gyermeki szabadság és az óvónők módszertani szabadságának biztosítására való törekvés
- Kommunikáló, a környezetben jól eligazodó, problémáik megoldásában sajátos megoldást kereső gyermekek nevelése
- Fejlődés elősegítése, mindenki önmagához mért értékelése
- Fontosnak tartjuk a gyermeki személyiség elfogadását, megismerését, az egyéni bánásmód és a differenciálás alkalmazását

4. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

4.1. Játék

A játék a gyermek legfőbb tevékenységi formája, a gyermek természetes megnyilvánulása, amelyet jellemezze az önkéntesség, a spontaneitás, az örömelemény, és az aktivitás. Játék közben a gyermekek sok tapasztalatot szereznek, megalapozódnak képességeik, alakul magatartásuk, ezért fontos, hogy a gyermek egyéni vágyai, ötletei a sokféle játéktevékenység során kibontakozhasson. A gyermek egész napját a játéktevékenység szövi át és határozza meg, ebben zajlik tapasztalatainak, ismereteinek feldolgozása és az élményszerzés lehetősége, így a játék a

hatékony személyiségformáló hatása miatt megkülönböztetett helyet kap az óvodai nevelőmunkában.

Célunk:

A szabadjáték túlsúlyának érvényesítése. Biztosítani a játék során önfelelt, élményt adó tevékenységet, amely kreativitásukat fejlesztő, és erősítő tevékenységgé váljon. Fejlődjön társas viszonya, mert az együttes játékszabályok, normák betartására készíti. A gyermeki kreativitás megnyilvánulása érdekében, olyan ösztönző helyzetek teremtése, a hibákat természetes velejárájaként kezeli és lehetőséget ad a javításra. Az elutasítás elfogadható formáinak és az elutasítás fogadásának elsajátításában való segítség a gyermekek számára.

A célok megvalósításához szükséges alapelveink:

- o Egy más játéknak tiszteletben tartása.
- o A gyermek döntésének tiszteletben tartása: szabad társválasztás (A gyermekeknek joga van egyedül vagy társal játszani, ha igényük van, félrevonulni)
- o Az eszközök óvása.
- o A játék befejezésével tegyék szabaddá a teret más játék számára.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az elmélyült játékhoz szükséges feltételek biztosítása (nyugodt légkör, elegendő hely – idő – eszköz – játékforrás, élmény és tapasztalatszerzési lehetőségek)
- 3-7 éves korig megjelenő játékfajták tartalmának, minőségének alakítása az egyéni sajátosságokhoz igazodva. Különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, építő, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz és a játékot kiegészítő tevékenységekhez szükséges feltételek elősegítése.
- A gyermekek előzetes tapasztalatait figyelembe kell venni a támogató környezet megteremtése során
- Játékkezdemenyvezéssel segíthetjük az ötletszegény gyermekek játékát, melyben modellnyújtó szerepet töltsön be
- Kooperációs és kommunikációs képességek fejlesztése.
- A játéktevékenység irányítása során személyre szabott, pozitív, egyéni és fejlesztő értékeléssel segítse a gyermek személyiségének kibontakoztatását.
- A gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása, választási lehetőségek felkínálása.

- A játékba integrált tanulási lehetőség biztosítása a folyamatos élménynyújtáson, motiváláson keresztül.
- Lehetőség biztosítása társas kapcsolataik alakítására, a szerepek elosztására és a szabályok közös megfogalmazására, betartatására.
- A problémamegoldás, konfliktuskezelés kibontakoztatása.
- Alkalmazza a közösségfejlesztés változatos módszereit.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára megfelelő idő, fokozottabb odafigyelés és segítségnyújtás biztosítása.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A gyerekek képesek több napon keresztül zajló játéktevékenységben részt venni.
- Játékukban dominánsan megjelenik a szerepjáték.
- Az ismert meséket önálló kezdeményezés általi dramatizálása, bábozása.
- Építkezésükre jellemző, hogy bonyolult és fantázia dús.
- A szabályjátékok alkalmával a szabályok betartására és betartatására törekszenek.
- Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda szokás szabályrendszerének elemei.
- Interakciójuk gazdag, kulturált és érthető.
- Szívesen játszanak szabályjátékokat és képesek a normák betartására.
- Képesek társaikkal, más csoportba járó gyerekekkel és a felnőttekkel együttműködni, és kapcsolatot teremteni.

4.2. Tevékenységbe ágyazott fejlesztési tartalmak

4.2.1. Verselés, mesélés

A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világgépének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világgépe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre. Ezekre az alapelvekre alapulva a gyermekek harmonikus személyiség fejlesztése érdekében elengedhetetlenül fontosnak tartjuk a mindennapi mesélést, verselést amelynek keretén belül lehetőség nyílik a már ismert mesék többszöri átélésére. A kiválasztott versek, mesék segítséget nyújtanak az őket körülvevő természeti és társadalmi környezet megismerésében, megszerettetésében, jobb megértésében. A bábozás, dramatizálás

segítségével megvalósítható az a féle komplexitás mely biztosítja az irodalmi anyagok többféle feldolgozását, gyakori ismétlését. Ez a módszer segítséget nyújt, együttműködési és érintkezési képességek fejlesztésében. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre.

Célunk: Gyermeki világgép alakítása, fantáziájuk fejlesztése, szorongásaink, félelmeink oldása az irodalom eszközeivel, játékba, tevékenykedtetésekbe ágyazott spontán lehetőségek alkalmazása. Élményeit, tapasztalatait, gondolatait tudja megfogalmazni, környezete számára érthetően kifejezni, kommunikációra képes gyermek fejlesztése változatos élményszerzési lehetőségek biztosítása által.

A fejlesztés tartalma: Játékos hangutánzásokkal, feladatokkal segítjük a helyes légzéstechnika, az artikuláció kialakulását, az önálló beszédprodukciónak fejlődését. Közvetítjük az alapvető, az életkornak megfelelő illemszabályokat. A megismerésre szánt irodalmi anyagot mondókákból, legismertebb költőink zenei hatású verseiből, egyszerű cselekményű, ritmikus ismétlődéseket tartalmazó mesékből állítjuk össze. Óvodánkban a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van

- 3-4-5 évesek szeretik azonosítani magukat az őket körülvevő világ kicsiny élőlényeivel, ezért olyan állatokról és a természetről szóló rövid népmeséket, műmeséket választunk, amelyek biztosítják a gyermekek számára az érzelmi azonosulást, a beleélés lehetőségét. Ezt segíti a versek, mesék megjelenítése bábokkal, egyszerű dramatikus játékokkal. A gyermekek mentális egészsége érdekében elengedhetetlenül fontosnak tartjuk a mindennapi mesélést, amelynek keretén belül lehetőség nyílik a már ismert mesék többszöri átélésére.

- 5-6-7 éves kor a mesehallgatás igazi ideje. Mondókákon, változatos kiszámolókon, több versszakos verseken, bonyolultabb szerkezetű állatmeséken túl a tréfás népi és műmesék, novellisztikus-realisztikus történetek gazdagítják a választható irodalmi művek körét. Beépülnek a klasszikus tündérmesék. Megismertetünk velük olyan közmondásokat, szólásmondásokat, népi találós kérdéseket, tréfás kifejezéseket, amelyeket környezetük gyakran hangoztat. A kiválasztott versek, mesék segítséget nyújtanak az őket körülvevő természeti és társadalmi környezet megismerésében, megszerettetésében, jobb megértésében..

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az irodalmi élmény befogadásához szükséges nyugodt légkör kialakítása. Mesekuckó kialakítása, nemcsak mesélésre, hanem bábozásra, dramatizálásra is.
- Bátorítja a gyermekek szóbeli megnyilvánulásait, támogatja a gyermek önálló próbálkozásait.
- Az irodalmi anyagok összehangolása más nevelési területek témáival.
- Tudatosan figyel a gyermeki kezdeményezések bátorítására.
- Az irodalmi anyagok életkor szerinti differenciálása, figyelembe véve azok terjedelmét, tartalmát.
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése, mondókák-versek-mesék segítségével
- Könyvek elérhetőségének biztosítása.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára megfelelő idő, fokozottabb odafigyelés és segítségnyújtás biztosítása.
- Használja ki az IKT eszközökben rejlő lehetőségeket.
- Művészek, más meghívott vendégek, hanghordozó eszközök, diafilmek által közvetített előadások szervezése, meghallgatása.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A gyerekek a mindennapi tevékenységeik alkalmával szívesen ismételtetik a mondókákat, verseket, rigmusokat.
- ■ Szívesen mesélnek, dramatizálnak, báboznak a kisebbeknek és önmaguk szórakoztatására.
- ■ Megjegyeznek 10-14 gyermekmondókát, 6-7 verset, 15-20 mesét.
- ■ Szeretik a könyveket, és vigyáznak is rá.
- ■ Mesedramatizálásnál érvényesül a szervező- és alkalmazkodóképesség, önállóság, célszerűség, rugalmasság.
- ■ Tudnak meséket, történeteket, (verseket) kitalálni és azt megjeleníteni.

4.2.2. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Óvodánkban a zenei nevelés 3 éves kortól 6-7 éves korig az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével átgondolt, tervezett tevékenység.

A gyermekek zenei érdeklődésének felkeltésében, az óvodapedagógus zene szeretete, zenei kultúrája fontos szerepet játszik, mivel ennek hatására alakulnak ki a gyermekben az érthető és kifejező beszéd-készség alapjai. Kialakul a környezetükkel megfelelően kommunikáció, non-verbális kommunikáció jelzéseinek használata és viselkedés kultúrájukba az alapvető

illemszabályok beépülése. Az élményt nyújtó közös éneklés nemcsak esztétikai élményt nyújt a gyermekeknek, de fejleszti egymás iránti érzékenységüket, közösségi kapcsolataikat is.

Célunk: Éneklési kedv megalapozása és megőrzése, a zene megkedveltetése, pozitív érzelmi viszony megalapozása. Esztétikai érzék fejlesztése, érzelmek differenciálódásának segítése. Közösségi kapcsolatok erősítése. Mozgásigény kielégítése, esztétikus mozgásformák megalapozása. Belső konfliktusok oldása a zenei képességek fejlesztése által.

A fejlesztés tartalma:

- Óvodába kerüléskor az érzelmi biztonság megteremtését tartjuk a legfontosabbnak, amelyet segítik az ölbeli játékok, höcögtetők, lovagoltatók. Eközben érzékeltetjük az egyenletes lüktetést, és lehetőséget teremtünk annak gyakorlására, megismertetjük a gyermekeket a zenei alapfogalmakkal-halk-hangos, gyors-lassú, magas-mély-és különböző hangszerekkel-cintányér, ritmusbot. Ráirányítjuk figyelmüket környezetünk zörejeire, hangjaira.

- Később a zeneileg fejlettebb gyermekek az egyenletes lüktetés mellett már érzékelik a ritmust is. Képesek bonyolultabb énekes játékok játszására-párcserélők, sorgyarapítók, kapusok, szerepek eljátszására alkalmas dalos játékok, stb., melyben különböző térformák jelennek meg-kör, dupla kör, csiga, hullámvonal, stb. Gyakran énekelnek önállóan is. Megismertetünk velük olyan egyszerű tánc lépéseket, amit a felnőtt minta utánzásával követni tudnak, s amelyek szebbé, összerendezettebbé teszik mozgásukat. A közös éneklések, zenei tevékenységeink örömet jelentenek, de egyben fejlesztik a gyermekek zenei hallását, ritmusérzékét is. A gyermekek hallás fejlődését kedvezően alakíthatjuk a megfelelő hangkészletű, hangterjedelmű és hangmagasságú dalokkal, valamint zenei játékokkal. A zenei fogalompárokot összekapcsoljuk tempóváltoztatással és dallambújtatás. Tudnak ritmust és dallamot improvizálni, ezzel fejlődik kreativitásuk is.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Megfelelő légkört alakítunk ki az érzelmi motiváltság biztosítása érdekében.
- A felhasznált zenei anyagokat igényesen, életkorhoz és az adott csoportképesség szintjéhez igazodva válogatták ki. Kapcsolódjon az évszakhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz.
- Mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei készségfejlesztő játékokkal fejlesztjük a gyermekek anyanyelvi-kommunikációs képességeit.
- Énekes játékokat csoportosan, míg a zenei képességfejlesztést nem csak csoportosan, hanem mikrocsoportosan oldjuk meg.
- Megismertetni velük olyan egyszerű tánc lépéseket, amit a felnőtt minta utánzásával követni tudnak, s amelyek szebbé, összerendezettebbé teszik mozgásukat.

- Zenehallgatási anyag összeválogatásával, IKT eszköz használatával a gyermekek zene szeretetére nevelése.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára megfelelő idő, fokozottabb odafigyelés és segítségnyújtás biztosítása.
- Kreativitás fejlesztése, a gyermek alkotásra való ösztönzése (dal, zene, mozgás és ezek variációi).

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Tudnak ritmus, mozgást utánozni és rögtönözni.
- Érzik az egyenletes löktetést és a dallamok ritmusát.
- Szívesen használják a különböző ritmushangszereket
- Tudják és alkalmazzák a tanult néptánc motívumait, lépéseit.
- Ismerjenek meg minél több népdalt, minél több népzenei művet, és a népi hangszereket.
- Egyedül is tudjanak kezdeményezni népi játékokat.
- A néphagyományok, népszokások szervesen épüljenek be a csoport és az egyén életébe.
- Alakuljon ki a magyar néptánc iránt érzett szeretet.
- Saját önkifejező eszközévé váljon a tanult mozgás, és dallamkincs

4.2.3. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A gyermekek külső és a saját belső világuk fokozatos megismeréséből adódó élményeiket dolgozzák föl, saját szintjükön, saját elképzeléseik szerint. Fontos, hogy ezt a folyamatot újabb és újabb élmények átélésével segítsük, ezért a vizuális nevelés során segítjük a gyerekekben a vizuális megismerés és befogadás folyamatának megélését. Az ábrázolás nem csupán játék, hanem az önkifejezés egy formája. Az alkotókészség, az alkotó képzelet formálásával egyre pontosabb képet kaphatunk a gyerekek személyiségéről. A gyermekek alkotó tevékenysége a játékra épül s egyben a játék egyik formája is. A gyermeki személyiség fejlesztése eszközeivel: a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való megismerkedést fontosnak tartjuk.

Célunk: A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése megfelelő motiváció általi kialakítással és az igénnyel az alkotásra, az önkifejezésre, az esztétikai élmények befogadására, mindennapi szabadon választható tevékenység biztosításán keresztül. A vizuális befogadáshoz, alkotáshoz, újra alkotáshoz szükséges készségek megalapozása, fejlesztése.

A fejlesztés tartalma:

- A finommotorikus tevékenység szervesen beépül a napi játéktevékenységbe. Rögzül az ide kapcsolódó szokás- és szabályrendszer, ezért feladatunk a technikák használatának pontos megtanítása, gyakorlása és ellenőrzése, időről időre megújítása. Fontos szerepet játszik a differenciált fejlesztés. Figyelünk egyéni elképzeléseire, hagyjuk őket próbálkozni.
- Később megjelenik a szándékos képalakító tevékenység, ezt segítjük élményeikhez kapcsolódó témákkal, megfelelő technikákkal. Megjelenik az emberábrázolás. Bátran adunk a kezükbe tűt, ollót, miután egyénre szabottan megtanítjuk azok biztonságos kezelését. A gyermekek többször alkotnak közös kompozíciót. Egyre több technikai megoldást ismertetünk meg velük. Inspiráljuk őket saját élményeik, a mesék, a kirándulások, az ünnepek eseményeinek megörökítésére. Ráirányítja figyelmünket a környezetben található tárgyakra, jelenségekre.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítani és megteremteni a gyermekek alkotó tevékenységének feltételeit.
- Fejlesztani az alkotó tevékenységek tartalmát és minőségét.
- Biztosítani a szabad önkifejezés eredményes végzéséhez szükséges szervezeti formákat.
- Komplexitás lehetőségeinek kihasználása.
- Differenciált fejlesztés egyéni képességek figyelembe vételével.
- Tehetség gondozást, felzárkóztatást egységben kezelje.
- Gyermekek munkák pozitív értékelése, önértékelés elősegítése.
- Gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatása és a tehetségek bátorítása.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára megfelelő idő, fokozottabb odafigyelés és segítségnyújtás biztosítása.
- A különböző alkotó tevékenységekhez fűződő érzelmi viszonyulás alakítása, formálása
- Ábrázoláshoz szükséges készségek és ismeretek alapozása/bővítése: finommotorika, ceruzafogás, vonalvezetés, kar-, kéz- szemkoordináció, színismeret, alak-, forma-, felület-, anyagismeret, eszközismeret, a sík és tér irányainak ismerete, vizuális ritmus, szimmetria, aszimmetria észlelése, arányok, relációk.
- Figyelem, koncentráció, feladattudat, feladattartás fejlesztése
- Önkifejezés segítése és véleményformálás, kritikai szemlélet, értékítélet alakítása.
- Elemző, analízáló, szintetizáló képesség formálása.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A képalkotásban egyéni módon jelenítik meg az élményeiket, fantázia világukat.
- A gyerekek alkotására jellemző a részletező formagazdagság, színek variálása.
- Örülnek alkotásaiknak és a közösen elkészített kompozícióknak.
- Plasztikai munkáik egyéniék, részletesen kidolgozottak.
- A téralkotásban, építésben közösen vesznek részt.
- Rácsodálkoznak a szép látványára, szeretnek gyönyörködni benne.
- Az alkotásokról beszélni tudnak.
- Önálló és csoportosan készítenek ajándékokat, kellékeket, játékokat stb.
- Pontos a képi emlékezetük, megfelelő dimenzióba tudnak rajzolni, alkotni

4.2.4. Mozgás

Az óvodáskorú gyermek egyik életkori sajátossága a nagyfokú mozgásigény, amely kihat élete minden területére. Az óvodáskorú gyermekek testi-értelmi képességeinek, készségeinek sokirányú fejlesztése: többek között erejének, állóképességének növelése, mozgásszintjének, valamint a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése. Szervezett mozgásfoglalkozást heti 1 alkalommal tartunk, amely jó idő esetén a szabad levegőn valósul meg. A foglalkozás levezetésénél maximális lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek egyéni tempójuknak megfelelően gyakorolhassák a különböző mozgásokat. Ezt differenciált feladatadással is segítjük ügyelve arra, hogy a gyermekek a lehető legkevesebb várakozási idővel, folyamatosan mozogjanak.

Célunk: a gyermekek természetes mozgásának és testi képességek fejlődésének, valamint a mozgás segítségével az értelmi, szociális képességek fejlődésének elősegítése. Mindazon testi (koordinációs és kondicionális) képességek fejlesztése, melyek szükségesek az iskolai élet megkezdéséhez, az egészséges szervezet megőrzéséhez.

A fejlesztés tartalma:

- A fejlesztés folyamatában első lépésként a nagymozgások fejlesztése a legfontosabb. Ebben az időszakban kell gyakoroltatni a csúszást/kúszást/mászást, a le-fellépéseket, egyszerű ugrásokat, a futó-fogó játékokat. Bújásra, egyensúlyozásra minden alkalmat megragadunk. Sok lehetőséget biztosítunk a testrészek megismerésére, a testséma fejlesztésére. Később a nagymozgások gyakoroltatása és nehezítése a feladatunk. Nagyobb hangsúlyt kap az egyensúlyérzék fejlesztése, a szem/kéz/láb koordinációs feladatok, megjelenik a hossz tengely körüli gurulás. A járás, futás közbeni fordulások, irányváltások, akadályok kerülése-átlépése, a

le-felugrások nehezítik a gyermekek feladatvégzését, kihívást, sikeres teljesítésük örömet jelent számukra. Egyre koordináltabbá válik ugrásos feladatvégzésük.

- A foglalkozásokon fontos szerepet kap a gyermekek térben elfoglalt helyének érzékeltetése, ezt segíti a maguk és a tárgyak viszonyának sokoldalú megtapasztalása. A legnagyobbaknál domináns feladatunk a finom mozgások fejlesztése. A gyermekek képessé válnak összetett feladatok elvégzésére. Nehezítjük a fogójátékokat, megismertetjük őket különböző ügyességi játékokkal. A sorozatugrások, a labda pontos dobása, pattogtatása kihívást jelent számukra. Elsajátítják a guruló átfordulást és a kézállás alapelemeit. Minden életkorban használjuk a gyermekek érettségének megfelelően a padot, zsámolyt, tornaszőnyeget, kötelet, Greifswald-fal, valamint a különböző képességfejlesztő játékokat.

- A gyermekek a spontán mozgásos játékok során sok mozgás tapasztalatot szereznek. A gyermekek biztonsága érdekében, a környezet kialakításánál a balesetvédelem szempontjaira figyelünk.

- A mindennapos mozgás megalapozza azt az igényt, hogy rendszeresen mozogni jó és szükséges. Középpontjában a mozgásos játékok állnak, építve a gyerekek játékos kedvére. Megteremti az egészséges életvitel egyik alapfeltételét a mozgást. Fontosnak tartjuk, hogy a gyerekek aktívan és örömmel vegyenek részt a rendszeresen ismétlődő tevékenységben. Személyes példával igyekszünk motiválni a gyerekeket.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítani a csoportszobában és a szabadban a rendszeres és kellemes légkörben végzett mozgást.
- Mozgás szintjüknek tudatos fejlesztése, edzése: motoros képességek, testséma, nagy és finommozgások, szem/kéz/láb koordináció, egyensúlyérzék, szociális képesség (pl. társra figyelés, együttműködés). Mindehhez biztosítani a megfelelő időt, helyet, eszközt és szervezeti formát.
- A mozgásfejlesztés, mozgásos játék tervezésénél vegye figyelembe a csoport összetételét, életkori sajátosságait, a gyermekek egyéni szükségleteit és képességeit.
- Kudarctűrő magatartás kialakítása.
- Balesetmegelőzésre törekvés
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára megfelelő idő, fokozottabb odafigyelés és segítségnyújtás biztosítása.
- A gyerekek belső igényéből fakadó mozgási igény kielégítése.
- Az egészséges életmód szokásainak megalapozása.

- A testi képességek fejlesztése, a testi fejlődés elősegítése az életkornak megfelelő terheléssel.
- Mozgásfejlesztés, a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének segítése.
- Prevenációs feladatok megvalósítása, az ortopédiai elváltozások megelőzése vagy ellensúlyozása.
- A keringési-légzési rendszer fejlődésének támogatása
- A higiéniai szokások erősítése, illetve kialakítása.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A gyerekek szívesen mozognak, mozgásuk egyre összerendezettebb
- Ismerik az irányokat, tudnak a térben tájékozódni.
- A gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végzik.
- Képesek kreatív mozgásformákat kitalálni.
- Képesek labdát pattogatni, vezetni.
- Képesek célba dobni, egykezes felső dobással.
- A tornaszereket az adott feladatokban ügyesen használják.
- A sajátos nevelési igényű gyermek a fejlettségének, képességének megfelelően bekapcsolódik a különböző mozgásos tevékenységekbe,
- Finommotorikájának fejlettsége révén felkészült az írás tanulásához, önfegyelme, erősödik.

4.2.5. A külső világ tevékeny megismerése

A külső világ tevékeny megismerésének témaköreit mindig az aktuális évszakok, események, ünnepek határozzák meg. A környezeti nevelés folyamata sokrétű, a gyermekek egész életét áthatja, így az óvodai tevékenységek egészét is, amely tartalma minden a gyermekek környezetéből származó élményre, tapasztalatra, ismeretre kiterjed. Az óvodai környezetben nap, mint nap arra neveljük gyermekeinket, hogy védjék, gondozzák környezetük növényeit, óvják tárgyaikat. A gyermekekkel az őket körülvevő szűkebb-tágabb környezet változásainak bemutatására alkalmasak a különböző játékok, megfigyelések, ami hozzájárul a környezettudatos magatartás kialakulásához, a környezetvédelem fontosságának érzékeltetéséhez.

Célunk: A gyermekeket minél több tapasztalathoz juttassuk az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetből, életkoruknak megfelelő szinten. A belső természeti környezet (életmód szokásai) és a belső személyes környezet (lelki egészség) fejlődésének elősegítése. A természetben való folyamatos tevékenykedtetéshez minden eszköz és lehetőség biztosítása.

A fejlesztés tartalma:

- A rövid séták során megfigyelhetjük az évszakok szépségeit, színeit, jelenségeit. Megtapasztalhatjuk a természeti erők, jelenségek hatását saját életünkre, a növényekre és az állatokra. Az élményszerző séták közben gyakoroljuk a helyes gyalogos közlekedést, elsajátítják az alapvető szabályokat. Megismerkedünk a környezetünkben található különböző közlekedési eszközökkel, az azokon való utazás kulturált szabályaival. Szűkebb környezetünkön kívül ismerkedünk az óvoda tágabb környezetével, s a felnőttek munkájával is. A hosszabb-rövidebb séták, megfigyelések, kirándulások jó alapot biztosítanak a játékhoz, a benti nyugodt beszélgetésekhez, az élmény feldolgozáshoz.
- Az egyes témakörökhöz gyűjtött képek, fényképek, termékek rendezgetésével, csoportosításával, tabló készítésével összegezzük és rendszerezük ismereteinket. A környező valósággal való ismerkedés során a gyermekek tapasztalatokat szereznek az idő múlásáról is, a családról, testünkről, érzékszervekről, testápolási teendőkről.
- Az évszakokhoz kapcsolódó ünnepek és jeles napok kapcsán megismerkednek néhány népszokással, néphagyománnyal. Így alakul ki gyermekeinkben az a pozitív érzelmi kötődés, ami a szülőföld szeretetként fogalmazható meg. A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Tanulást támogató környezet kialakítása.
- Nyugodt, bizalomteli légkör megteremtése.
- Tudás iránti vágy felkeltése, ébrentartása, kielégítése.
- A gyerekek tapasztalataira, élményeire támaszkodva új ismereteket nyújtása, a meglévő ismereteik elmélyítése és rendszerezése.
- Változatos módszerekkel, munkaformákkal ismeretek rögzítése.
- A gyermek ismerje meg a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.
- A gyermekek anyanyelvi-kommunikációs képességének (hangsúlyosan a véleményalkotás, döntési képességek) fejlesztése beszélgetőkör segítségével.

- Felfedező, problémamegoldó tevékenységek biztosításával a kreativitás fejlesztése. (sajátos látás- és megoldási módok elsődlegessége)
- A képességek fejlesztése egyénre szabottan, differenciáltan.
- Tehetség gondozást, felzárkóztatást egységben kezelje.
- Hívja fel a gyerekek figyelmét a közvetlen környezetük tisztaságára, a szelektív hulladékgyűjtés fontosságára.
- Szervezen élményszerző sétákat az óvoda közvetlen környezetében.
- Ösztönzi a gyerekeket az online információk befogadására. (képek, hangok, zenék)
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára megfelelő idő, fokozottabb odafigyelés és segítségnyújtás biztosítása.
- A környezettudatos szemléletmód megalapozása, a fenntartható fejlődés biztosítása az óvodás korosztály szintjén.
- A gyerekekre jellemző kíváncsiság ébrentartása, az aktivitás fejlesztése.
- A környezeti kultúra megélését és átadását elősegíteni oly módon, hogy az beépüljön a gyerek személyiségjegyeibe mind a természetes, mind az épített környezettel való harmonikus együttélés által.

Fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A gyerekek tudják a lakcímüket, szüleik nevét, foglalkozását, óvodájuk nevét. Tudják a születési helyüket és idejüket.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, felismerik a napszakokat.
- Ismerik a szűkebb környezetük értékeit, szeretik és óvják azokat.
- Ismernek több a háziállatot, vadállatot, madarat, bogarat.
- Ismernek néhány környezetükben előforduló növényt és azok gondozását.
- Ismerik a közlekedési eszközöket. Gyakorlatot szereztek az elemi közlekedési szabályok betartásában.
- Ismerik a környezet megóvásának legfontosabb szabályait (pl. elzárják a vízcsapot, hogy feleslegesen ne folyjék a víz, ismerik a szelektív hulladékgyűjtés szabályait, ismerik, hogy szemétből is lehet valamit készíteni stb..)

4.2.6. Külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismerése (matematikai tapasztalatok)

A gyermekek matematikai tapasztalatok szerzése az egész óvodai életben megjelenik, mivel a folyamatos cselekedtetések alkalmasak a matematikai ismeretek és összefüggések megláttatására. A komplex foglalkozások alkalmat adnak arra, hogy a korábbi benyomásokat rendszerezzük, a megfigyelések, tapasztalatok körét szélesítsük és mélyítsük, a spontán tanultakat rögzítsük. A matematikai nevelés tartalma elsősorban a játékban, foglalkozásokon valósuljon meg. Ne csak ismeretek alkossák, hanem a gondolkodást fejlesztő cselekvéses és gondolati tevékenységek.

Célunk: Szerezzenek tapasztalatokat az őket körülvevő tárgyak, jelenségek téri, formai, mennyiségi jellemzőiről. A logikus gondolkodás megalapozása. Alakuljon ki tér-sík-számmennyiség fogalmuk, ítélőképességük. A matematikai képességek fejlesztése játékos formában. A matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatásának segítése, a matematikai beállítódás, szemlélet megalapozása, tapasztalatok megszerettetése, részképességek, gondolkodási műveletek, szokások elsajátítása.

A fejlesztés tartalma:

- Az összegyűjtések, a szétválogatások, az összehasonlítások, a formák letapogatása, a számolás, mérés, a tér alakítása, az irányok megnevezése, a párosítások, a sorakoztatások, az időbeliség felfedezése, megnevezése, a tükörrel való játékok a gyermekek kedvelt tevékenységei. Fontos, hogy tudatosan figyeljünk ezekre a lehetőségekre, nevezzük meg a térbeli, mennyiségi és formai változásokat, érzékeltesük velük az idő múlását, hogy a gyermekek a tárgyak, jelenségek természetes tulajdonságaként figyeljenek ezekre, így azok beépülnek tudatukba.
- Tárgyak személyek összehasonlítása, válogatások, rendezések, halmaz-képzések (kiválogatás, osztályozás, relációk, rendezés, irányított és szavakban történő összehasonlítás)
- Számfogalom előkészítése, alapozása (mennyiségek összemérése, halmazok összehasonlítása, összemérése, halmazok számlálható tulajdonsága: tőszám, sorszám, halmazokkal végezhető műveletek)
- Tapasztalatok a geometria körében (építések, tevékenységek tükörrel, tájékozódás térben és síkban)

Az óvodapedagógus feladatai:

- Tudatosan tervezze meg a gyermekek önálló tapasztalatszerzését a játékban és egyéb tevékenységekben.

- Bizalomteli légkör kialakítása és a tevékenység szervezési feladatainak, módszereinek, eszközeinek, munkaformáinak biztosítása.
- A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztalása.
- Sokféle tevékenység és választási lehetőség biztosítása a tapasztalatszerzésre.
- Tudatosan alkalmazza az egyéni tapasztalatszerzést és feldolgozást segítő módszereket, a problémamegoldás és gondolkodás fejlesztésének eléréséhez.
- Alkalmazza a differenciálás elvét.
- Tehetség gondozást, felzárkóztatást egységben kezelje.
- Értékelésével a gyerekek fejlődését segítse.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára megfelelő idő, fokozottabb odafigyelés és segítségnyújtás biztosítása.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Felismerik a sorba rendezés logikáját, azt képesek jól folytatni, legalább 3 elemszámmal.
- Képesek részekből az egészet kirakni.
- Képesek felismerni az azonosságokat, különbségeket és azt megfogalmazni.
- Megnevezik a színeket, különbséget tesznek azok sötétebb és világosabb árnyalata között.
- Tárgyakat, jelenségeket külső jegyeik, rendeltetésük alapján összehasonlítanak, rendeznek
- Megfigyelőképességük fejlődött.
- Ismerik a környezet alapvető mennyiségi, formai, téri viszonyait.
- Képesek halmazokat tulajdonságuk szerint csoportosítani, sorba rendezni.
- Felismerik az alapformákat.
- Halmazok elrendezésével képesek több, kevesebb, ugyanannyi létrehozására.
- Tízes számkörben számlálnak, tő és sorszámneveket helyesen használnak.
- Ismerik, megértik a relációs fogalmakat.
- Az irányokat megkülönböztetik, megnevezik, értik a helyeket kifejező névutókat (pl. alá, fölé, mellé, közé stb..)

4.2.6. Munka jellegű tevékenységek

A munka szervesen összefonódik a játékkal, a spontán játékos tanulás színtere, a személyiségfejlesztés fontos eszköze. A csoport mindennapi életével kapcsolatos munkák jó alapot biztosítanak az érzelmi és értelmi fejlesztéshez. Hozzájárulnak a kötelességtudat, a

felelősségtudat kialakulásához. A munka jellegű tevékenységek életkornak megfelelően koncentrikusan bővülnek, minden esetben célirányos tevékenységek.

Munka jellegű tevékenységek az óvodai életben:

- naposság
- önkiszolgálás
- a csoport életével kapcsolatos munkák
- alkalomszerű megbízások teljesítése
- növényápolás, udvarrendezés

Célunk: A munka jellegű tevékenység aktív, önkéntes, örömmel és szívesen végzett tevékenység óvodánkban. A munka jellegű tevékenységek közben a gyermekek szerezzenek tapasztalatokat természeti és társadalmi környezetéről, alakuljon ki felelősség érzetük, feladat tudatuk, kitartásuk, sajátítsák el az eszközök célszerű használatát. A gyermekek életkori sajátosságai alapján az önkiszolgáló munka kapja a legnagyobb teret az óvodában. A testápolással, az étkezéssel, az öltözködéssel, a környezet rendezésével kapcsolatban a gyermekek rendszeresen végeznek tevékenységeket

Az óvodapedagógus feladata:

- A munkavégzéshez szükséges készségek, képességek, tulajdonságok kialakítása, fejlesztése.
- Megfelelő motivációval a kitartás, felelősség, önállóság, céltudatosság fokozása.
- A munkavégzés során differenciált segítségadással, folyamatos megerősítéssel alakítjuk a gyermekekben a környezetükhöz, társakhoz, felnőttekhez való viszonyukat.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára megfelelő idő, fokozottabb odafigyelés és segítségnyújtás biztosítása.
- az erőfeszítés és az eredmény kapcsolata közvetlenül érzékelhető,
- belátható, átélhető a gyermekek számára,
- az egyértelmű visszajelzés a legnagyobb motiváló erő, ösztönző, megerősítő tényező,
- a munka, társas és közösségi tevékenység, munka közben fejlődik a gyermekek kommunikációs és kooperációs képessége,
- az együttműködés kapcsán szokások, szabályok betartására kényszerül, fejlődik feladattudata, akarati élete,
- szókincsbővítés: a használandó vagy megfigyelt munkaeszközök megnevezésével, beszédhelyzetekhez kapcsolódó udvarias magatartási szokások, kifejezések alkalmazásával.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A saját igényük kielégítésével kapcsolatos és a játékuhoz kapcsolódó munka jellegű tevékenységeket természetesen végzik.
- Tudják a munkafolyamatokat, ismerik és betartják a balesetvédelmi szabályokat.
- Tudják az eszközök fogását, használatukban önállóak.
- Örömmel vállalkoznak alkalmi megbízatások teljesítésére.
- A gyermekek örömmel, önállóan, igényesen tevékenykednek a kialakított szabályok szerint. Szívesen segítenek a felnőtteknek és a kisebbeknek, társaikkal együttműködnek.
- Megbecsülik társaik és a felnőtt munkáját, észreveszik, ha szükség van a segítségére.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermek képességei szerint bekapcsolódik a munkajellegű tevékenységekbe

5. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermeki tanulás mozgatórugója a játék, amely cselekvésen alapul. A játékkedv, az utánzási vágy, a mozgásigény a játék alkotóelemei. A tanulás része a nevelési folyamat egészének, ezért ahhoz, hogy a gyermek kényszer nélkül spontán vagy irányított módon tanuljon, a nevelés egész folyamata szükséges. A tanulás egyik legfontosabb része az érzelem, amely a gyermeki érdeklődés irányítója, a cselekvés elindítója. Az óvodás korú gyerekekre a legjellemzőbb a spontán tanulás, és nem a tanulni akarás, hanem a megismerés. Megismerni önmagát és a körülötte lévő, állandó változásban lévő világot. A tanulás folyamatos, melynek színtere a komplex játékba integrált tevékenység.

Célunk: A gyermek kompetenciáinak fejlesztése a gyermekek kíváncsiságára, megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére alapozva, környezetében szerzett tapasztalataira építve irányítsuk a gyermekek gondolkodásának és teljes személyiségének fejlődését, gyarapítsuk ismereteit.

Az óvodapedagógus segítő szerepe (a tapasztalatszerzési, ismeretszerzési, tanulási folyamat során):

- Motivációs lehetőségek kihasználása a kitűzött cél elérése érdekében az aktuális érzelmi állapot figyelembevételével.
- A tevékenységbe ágyazottság biztosítása.

- Bizalomteli légkör, tanulást támogató környezet kialakítása, ahol lehetőséget ad a javításra.
- A gyermek önbizalmának fejlesztése sikerélmények biztosításával.
- Bővítjük a gyermekek meglévő ismereteit, tapasztalatait, fejlesztjük megismerési képességeiket, a környezet önálló megfigyelésére, felfedezésére neveljük őket
- A valóság-hű észlelésre, a figyelemösszpontosításra, problémamegoldó és kreatív gondolkodásra neveljük őket.
- Olyan lehetőségek felkínálása, ahol átélhetik a felfedezés, kutatás örömeit, és lehetőség szerint alkalmazza az IKT eszközöket.
- Egyéni fejlődési ütem figyelembevétele a tevékenység felkínálása során.
- A tanulás irányítása során személyre szabottan, pozitívan értékelve a gyermek személyiségének kibontakozását.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára megfelelő idő, fokozottabb odafigyelés és segítségnyújtás biztosítása.
- Részképeség elmaradás esetén, jelzés a megfelelő szakembernek és az óvodavezetőnek, szülővel való konzultáció
- Jártasságok, készségek, képességek fejlesztése.
- Szokásrendszer, szabályrendszer, normarendszer megalapozása az óvodáskorra jellemző tanulási formák (spontán tapasztalatok, utánzás és mintakövetés, irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, gyakorlati probléma és feladatmegoldás, kezdeményezett tevékenységek) által.
- Elsősorban tervező, szervező, feltételeket biztosító (egyes esetekben segítő vagy, ha szükséges irányító) feladatai vannak.
- A tanulási tevékenység szabadságának biztosítása, vonzó témák, témakörök felajánlása, melyek figyelembe veszik a gyerekek érdeklődését
- A külső késztetések a gyerek belső késztetésével összhangba kerüléséhez szükséges motivált állapot kialakítása.
- A didaktikai alapelvek és törvényszerűségek figyelembevétele. Élet közelség, motiválás, aktivizálás, érthetőség, fokozatosság, rendszeresség, szemléletesség, tartósság, differenciálás, tudományosság, visszacsatolás, megerősítés, játékoság. Gondolkodásra, kutatásra, felfedezésekre ösztönző kérdések használata.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

A gyermek általában hat-hétéves korára éri el az iskolai tanulásra való alkalmasságot. Ezek ismérvei:

- A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek.
- Különösen jelentős az érzékelése, észlelése, emlékezése. Térbeli tájékozódása lassan alakul, az oldaliság meghatározásában néha téveszt.
- Feladattartása, munkatempója életkorának megfelel.
- Lassan alakul a szándékos figyelme. Fogalmi gondolkodása kialakulóban.
- Képes eseményeket sorrendben összerakni.
- Képes a korábban elsajátított ismereteket szándékosan felidézni.
- Év végére a gyermek szociálisan éretté válik az iskolára. Alkalmazkodása, a pedagógus értése és elfogadása, együttműködésre kész magatartása.
- Szabálytudata erősödik, feladattudata az akaratával együtt fejlődik.
- Képesek a figyelemösszpontosításra, a problémamegoldó, kreatív gondolkodásra.
- Megismerkedtek az elemi ok-okozati összefüggésekkel.
- A különböző hátrányokkal és sérülésekkel élő gyermek egyéni fejlesztése speciális szakemberek segítségével folyamatos

6. A szokások, hagyományok és ünnepek

A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása. Az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés érdekében óvodánkban nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy a nevelési év során rendszeresen legyenek különleges események, amelyek közös megünneplése megerősíti a gyermekekben a közösséghez tartozás élményét, mintát ad a hagyományok gyakorlására, értéket közvetít számukra. A szokások, hagyományok és ünnepek megismerése által is erősödik a gyerekek identitástudata, a szülőkhöz, felnőttekhez, szűkebb és tágabb környezetükhöz való érzelmi kötődése.

A csoportok mindennapjait átszövő szokások kialakítása és megtartása a csoportok óvodapedagógusainak tervező munkáján és megvalósításán alapszik. Ezek között állandó, minden csoportra jellemző a születésnapok ünneplése, amely sokban hozzájárul a gyerekek egymás iránti tiszteletének, elfogadásának erősítéséhez, az ünnepeltben a pozitív énkép kialakulásához.

A számos hagyomány, világnap és ünnep közül vannak állandó programok, melyeket évről-évre megszervezünk és megtartunk, de akadnak olyanok is, amelyeket csak az óvoda aktuális éves munkaterve emel be a feldolgozandó témák közé. Az ismeretek átadásának módja is sokszínűséget mutat. Vannak olyan témák, amelyek esetében csak egy-egy tevékenység felkínálásával, csak a csoportok keretein belül kerülnek feldolgozásra és olyanok is, amelyek hosszabb időre biztosítják az örömteli készülődést a gyermekek számára. Minden évben jellemző, hogy az óvodai csoportok közösen vesznek részt egy-egy ünnepen vagy hagyomány felelevenítésében. Szintén minden évben visszatérő hagyomány egy-egy jeles alkalom kapcsán a közsgben működő intézményekkel való együttműködés is (pl.: Gárdonyi Géza Könyvtár, Gárdonyi Géza Nyugdíjas Klub).

Az ünnepek megszervezésénél minden esetben törekszünk a rugalmas, a gyerekek igényeihez igazodó, aktív részvételükre alapozó „forgatókönyvek” kialakítására, hogy azok valóban a közös együttlét örömeinek élményét nyújtsák.

Állandó jeles napok, ünnepek:

- Mihály nap – vásár
- Idősek napja, Gárdonyi Géza Nyugdíjas Klub látogatása
- Márton nap
- Mikulás
- Karácsony
- Adventi vásár rendezése a szülőkkel
- Farsang
- Március 15. - nemzeti ünnep
- Húsvét
- Anyák napja
- Gyermeknap kézműves program a szülőkkel
- Az iskolába készülő gyerekek búcsúztatása, évzáró együttlétek

7. Az integrálás és differenciálás

„...a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként)

és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek

megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek.” – írja az ONOAP a gyermekkép összefoglalásaként.

Ebben az inklúzió, a differenciálás és az integráció megvalósítását is alapkövetelményként állítja elénk a gyermeki személyiség kibontakozásának és fejlődésének biztosítása érdekében. Ennek megvalósítását tartjuk mi is szem előtt a gyermekek óvodai életének, mindennapjainak szervezésekor, az intézmény eszközkészletének, tevékenységének megválasztásakor.

Az inklúzió, vagyis a befogadás szemlélete minden dolgozó sajátja. Az inkluzív légkör megteremtése, fenntartása, valamint az integráció megvalósulása érdekében folyamatos a munkatársak (óvodapedagógus - óvodapedagógus, óvodapedagógus - pedagógiai asszisztens, óvodapedagógus - dajka) közötti információáramlás, szakmai egyeztetés az egyes gyermekek sajátos igényeinek megfelelő gondozás, nevelés érdekében.

Ebben a környezetben valósul meg az intézményünkbe érkező, vagy hozzánk visszatérő gyermekek és szüleik, a speciális szükségletekkel (pl. más erkölcsi értékrendből, ételallergia, más egészségügyi problémák, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű) rendelkező gyerekek és szüleik integrálása.

Ehhez a befogadó szemlélethez illeszkedve segíti a differenciálás módszere az óvodapedagógusokat abban, hogy minden gyerek önmagához képest, saját lehetőségeinek figyelembevételével, saját ütemében fejlődhessen. Óvodapedagógusaink, fejlesztő munkájának eredményesebbé tétele érdekében, szorosan együttműködnek a szülőkkel, rendszeresen konzultálnak az óvodai logopédussal, az óvoda gyermekvédelmi felelősével, gyermekorvossal és védőnővel, valamint szükség esetén külső szakértőkkel.

A gyerekek anamnézisének megismerése mellett folyamatos a fejlődésük nyomon követése az egyéni fejlődést leíró dokumentáció, illetve a DIFER tesztek segítségével.

A differenciálásnak a nap minden szakaszában, az óvodai élet egészére kiterjedően kell megvalósulnia, így nemcsak az irányított tevékenységek, de a napi gondozási feladatok (pl.: mosdóhasználat, öltözködés) során is törekedni kell rá. A személyes attitűd mellett az óvodai környezet kialakításánál is alapvető szempont a differenciált eszközkínálat, az egyéni, kis- és nagycsoportos tevékenységeknek egyaránt helyet biztosító tér biztosítása a csoportszobában és az udvaron egyaránt.

8. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

Magyarország Alaptörvénye kimondja, hogy minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz, ahogy azt is rögzíti, hogy a szülők kötelesek kiskorú gyermekükről gondoskodni. A gyermekek védelme érdekében működő gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot lát el az óvoda is, mint köznevelési intézmény, a gyermekek családban történő nevelkedésének elősegítése, veszélyeztetettségük megelőzése és megszüntetése érdekében. Amennyiben intézményünkben azt tapasztaljuk, hogy egy gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében intézkednünk kell, úgy a Gyermekvédelmi törvénynek megfelelően az Emberi Erőforrások Minisztériuma által kiadott jelzőrendszer-működési protokoll alapján járunk el.

A hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a fogyatékos, tartósan beteg gyermekek jogainak tiszteletben tartása, fejlődésük biztosítása és esélyeik növelése, szintén a Gyermekvédelmi törvény alapján, alapvető feladatunk.

A gyermekeknek és családoknak minden lehetséges támogatást, segítséget meg kell adnunk ahhoz, hogy problémáikat megoldhassák, hátrányaikat leküzdhessék. Ehhez elengedhetetlen a szülőkkel való tapintatos, bizalomra épülő kapcsolat építése, a támogató közeg megteremtése, a folyamatos kapcsolattartás. A gyermekek érdekeinek, jogainak védelme minden dolgozó feladata és kötelessége. Kiemelt szerepe van azonban e tekintetben az intézményvezetőnek, a gyermekvédelmi felelősnek, valamint az óvodapedagógusnak.

Az intézményvezető felel a gyermekvédelmi törvényben előírt tárgyi és személyi feltételek biztosításáért, melyek lehetővé teszik az intézmény biztonságos működését és a gyermekvédelmi feladatok ellátását. Folyamatosan kapcsolat tart az óvodapedagógusokkal és a gyermekvédelmi felelőssel, valamint a külső szervekkel, szükség esetén kezdeményezi a jelzőlapok segítségével a jelzőrendszer szabályainak megfelelően a gyermekjóléti intézményekkel közös munkát.

Felmerülő probléma esetén az óvodapedagógus részt vesz a veszélyeztető körülmények kialakulásának megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében. A csoportnaplóban és az egyéni fejlődési naplóban feljegyzett tapasztalatoknak megfelelően tájékoztatja a gyermekvédelmi felelőst, támogatja munkáját. Szükség esetén konzultációt kezdeményez a védőnővel, a gyermekorvossal, logopédussal és az óvoda gyermekvédelmi felelősével, a gyermekjóléti szolgálattal, a gyermekjogi képviselővel, valamint a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. A velük való kapcsolattartásra az óvodavezető illetve egyeztetést követően a gyermekvédelmi felelős jogosult. Az óvodapedagógus és a gyermekvédelmi felelős kapcsolattartása jellemzően

a félévenként tartott, a csoport egészére vonatkozó egyeztetés, valamint szükség szerint azonnali.

A gyermekvédelmi felelős összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó óvodapedagógusok és a külső állandó segítők között (logopédus, gyermekvédelmi társintézmények, védőnő). Segíti a hátrányos helyzetű családokat, tájékoztatja őket a különböző anyagi támogatásokra való jogosultságról, szükség szerint bekapcsolódik a jelzőrendszer működésébe. A gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel kapcsolatot tart fent. Az intézmény éves munkatervének részeként elkészíti a nevelési évre vonatkozó Gyermekvédelmi tervet, valamint vezeti a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek nyilvántartását. Évente egyszer beszámolót készít az elvégzett munkáról az óvoda vezetése számára. A gyermekvédelmi felelős feladata a gyermekbalesetek jegyzőkönyvezése és nyilvántartása.

9. A sajátos- és kiemelt nevelési igényű gyerekek és szüleik segítése, integrálása

Kiemelt figyelmet igényelnek a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint a különleges bánásmódot igénylő gyermekek (SNI, BTM, kiemelten tehetséges gyermek). Mindegyik esetben igaz az, hogy az óvodánkba érkező gyermek speciális helyzetét alaposan fel kell mérni, az anamnézis, valamint a családi háttér és a gyermek aktuális állapota fontos kiindulópontja az integrálásnak, a módszertani eszközök megválasztásának. A sajátos- és kiemelt nevelési igényű gyerekek szüleinek helyzete különösen nehéz, ezért a kapcsolatépítésnek mindig az elfogadáson, tapintaton, segítőkészségen kell alapulnia, az együttműködés akár többszöri felajánlásával. Ugyanakkor az is kötelességünk, hogy az inkluzív légkörben megvalósuló integráció során a csoport minden tagjának tiszteletben tartsuk jogait, megteremtsük fejlődésének lehetőségét.

Az SNI, vagyis sajátos nevelési igényű gyerekek esetében a diagnózist felállító szakértői vélemény alapján gyógypedagógus támogatása szükséges a gyermek fejlesztéséhez. Intézményünk feladata a szakértői véleménynek megfelelő ellátás biztosítása, a gyógypedagógussal történő folyamatos szakmai egyeztetés, valamint annak a módszertannak a megválasztása, amelynek segítségével a leginkább hatékonyan tudjuk a csoportba integrálni a súlyosabb zavarral, fogyatékossággal küzdő gyermeket. Ehhez természetesen a gyermek megismerésén túl (pl. elfogadja-e a társaitól érkező segítségnyújtást, bevonható-e társas tevékenységekbe) szükség van a csoportba járó gyerekek felkészítésére is annak érdekében,

hogy ne a sajnálat, hanem a tényleges elfogadás és az igény szerinti segítségadás jusson döntő szerephez a gyermekközösség életében. A minél eredményesebb integráció érdekében a csoportszoba eszközeinek megválasztására is nagy hangsúlyt fektet óvodánk., ezért törekszik a szükséges fejlesztőeszközök minél szélesebbkörű biztosítására.

A BTM, vagyis a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő kisgyermek és az óvoda helyzete abban mindenképpen más, hogy a diagnózist felállító szakértői vélemény által meghatározott fejlesztést egyéni fejlesztési terv kidolgozása keretében óvodapedagógusaink végzik. Az ilyen nehézségekkel küzdő gyerekek esetében is kiemelt figyelmet fordítunk az egyéni fejlesztéshez szükséges eszközök beszerzésére, a csoport többi tagjával való eredményes együttműködés elősegítésére. A fejlesztés egyéni vagy mikrocsoportos tevékenység keretében, rendszeres időközönként valósul meg.

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrálása és az esélyegyenlőség megteremtésének szükségessége a családok szociális helyzetének következménye, ezért az óvodapedagógus által kidolgozott és megvalósított egyéni fejlesztési terv mellett kiemelt szerep jut a családokkal való együttműködésnek. A családok körülményeinek, szokásainak megismerése lehetőséget ad az őket leginkább támogató közeg kialakítására., hogy megfelelő tájékoztatást kaphassanak az igénybe vehető szolgáltatásokról és anyagi jellegű támogatásokról egyaránt.

A sajátos- és kiemelt nevelési igényű gyerekekkel foglalkozó óvodapedagógusoknak a fentiekén túl feladata a szükségessé váló új fejlesztési eszközök és módszerek megismerése, szakmai konzultáció kezdeményezése társ szervezetekkel (logopédus, óvodán belüli szakmai konzultáció) a minél eredményesebb fejlesztés biztosítása érdekében. Ezen kívül a sajátos nevelési és kiemelt igényű gyerekek integrálása során nemcsak hátrányaik leküzdésére törekszünk az egyéni fejlesztés által, de dicsérettel, pozitív megerősítéssel igyekszünk növelni önbizalmukat, a csoportban dolgozók mintaadásával alakítjuk a csoportba járó minden gyerek elfogadó, segítő szemléletét.

A sikeres integrálás megvalósulása érdekében az óvodavezető feladata az óvodapedagógusok munkájának támogatása a fejlesztéshez szükséges eszközök biztosításával, a szakmai továbbfejlődési lehetőségek megteremtésével, a fejlesztésben és a hátrányok leküzdésében együttműködő intézményekkel való érdemi munka elősegítésével.

- felvétel feltétele, létszámkeret?

10. A tehetséges gyerekek és szüleik segítése, integrálása

„Tehetségen azt a velünk született, adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakoztatott képességet értjük, amely az emberi tevékenység egy bizonyos területén az átlagosat messze túlhaladó teljesítményeket tud létrehozni.” (Harsányi, 1988: 21.) A tehetség életkoronként sajátosan mutatkozik meg, így az óvodában is jellemző jegyek alapján szűrhetőek ki a különleges adottságokkal bíró gyerekek, egészen pontosan a tehetségígérettek. A köznevelési törvény a kiemelt figyelmet igényelő gyermekek között is a különleges bánásmódot igénylők közé sorolja a kiemelten tehetséges gyermeket, amely felhívja a figyelmet arra, hogy egy ilyen kiemelkedő adottság is speciális feladatok elé állíthatja a szülőket. Éppen ezért, miután az óvodapedagógus (általában megfigyelései révén) megbizonyosodik a gyermek kiemelkedő készségeiről, az egyik fontos feladata a szülőkkel való együttműködés kialakítása (a fejlődés közös nyomonkövetésében, a módszertani segítségnyújtásban, a gyermeket támogató közeg kialakításában). A másik feladat egyéni fejlesztési terv kidolgozása a gyermek számára, amely a következő négy alappillérré épül:

- A tehetséges gyermek erős oldalának fejlesztése;
- A tehetséggel összefüggő gyenge oldalainak kiegyenlítése;
- Az elfogadó, türelmes óvodai légkör megteremtése;
- A feltöltődés, pihenés, lehetőségének biztosítása.

Ezeknek a megvalósulását segítik a gazdag, egyéni képességekhez igazodó tevékenységtartalmak, az egyéni és csoportos munkaformák változatossága, a pozitív értékelés állandó jelenléte. Ezek a megoldások mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a túlterhelés, a tehetség miatti esetleges túlzó elvárások helyett az óvoda gyermek egyéni készségei és képességei kibontakozhassanak, személyisége komplex, kiegyensúlyozott módon fejlődhessen.

11. Az óvodapedagógus, a pedagógiai asszisztens és a dajka együttműködése

Az óvodapedagógus, a pedagógiai asszisztens és a dajka együttműködése a kölcsönös tiszteleten, segítőkészségen alapszik. A gyermekeknek érzelmi biztonságot nyújtó, befogadó közegben való nevelése érdekében munkájuk során gördülékeny közös munkára van szükség, amelynek alapja a folyamatos kommunikáció, információáramlás, a napi szintű szakmai tapasztalatok átadása. A gyerekek számára állandóságot, kiegyensúlyozott óvodai életet az ad, ha az óvodapedagógus, a pedagógiai asszisztens és a dajka is ismeri, együttgondolkodással közösen alakítja a csoport szokásrendszerét, napirendjét. Mindezek megvalósításához, az összehangolt munkához egymás feladatkörének ismerete és a rugalmas, alkalmazkodó attitűd elengedhetetlen. Ismerik egymás kizárólagos kompetenciáit és azokat a területeket is, amelyekben segíteni tudják egymás munkáját a csoportban dolgozó felnőttek. Ilyen például, amikor alkalmasszerűen szükség lehet a dajkák csoportban végzett közvetlen segítő jelenlétére. A gyermekközösségben végzett munka eredményes csak a három feladatkör szoros együttműködésével lehet.

12. Az óvodapedagógus és a tanítók együttműködése (óvoda – iskola átmenet megkönnyítése)

Az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése három oldalról megközelíthető kérdéskör. Egyrészt jelenti a gyermekek, másrészt a szülők támogatását a folyamatban, harmadrészt pedig a tanítókkal való együttműködést.

Az óvodapedagógus feladata az, hogy minden gyerek életkori és egyéni szükségleteit kielégítse, a különböző kompetenciákat megalapozza, és ezzel segítse az egyéni ütemű fejlődését (tanulási képességek, kulcskompetenciák, egyéni differenciált képességfejlesztés). Az iskolába lépéshez szükséges kompetenciák feltérképezésére használjuk a Difer tesztet, mely részletes, pontos képet ad nagycsoportosainkról.

A szülőknek a felmérések után árnyalt képet tudunk festeni gyermekeikről, az óvodában velük kapcsolatban szerzett tapasztalatainkról. Emellett az őszi félévben megtartott szülői értekezleten nagy hangsúlyt fektetünk az iskolaérettség kritériumairól való tájékoztatásra. Az választás megkönnyítése érdekében folyamatosan hírt adunk az iskolákban megszervezett nyílt napokról, iskola előkészítő alkalmakról a szülők számára. A tavaszi félévben szervezett szülői értekezleten pedig már az iskolába lépő gyermekek érzelmi támogatásának fontosságát hangsúlyozzuk, erősítjük.

Az iskolákkal, tanítókkal való együttműködés tekintetében nyitottak vagyunk a kooperációra. Célunk olyan utánkövetés megvalósítása, amelyből visszajelzést kapunk az óvodából elballagó gyermekek fejlődéséről (Difer-mérés kontrollja az iskolában) és a tapasztalatok alapján munkánkat tovább fejlesztve, kudarcmentes iskolakezdetet, óvoda-iskola átmenetet biztosíthatunk az elballagó óvodásoknak.

13. Az óvodapedagógus és a fejlesztő pedagógus, logopédus együttműködése

Az óvodapedagógus, a fejlesztő pedagógus és a logopédus munkája egymást kiegészítő tevékenység, mellyel az óvodáskorú gyerek fejlődésének minél szélesebb körű támogatása valósul meg. Alapja egymás munkájának kölcsönös megbecsülése, a gyermekekkel kapcsolatos rendszeres szakmai egyeztetés és egymás feladatainak, kompetenciáinak tiszteletben tartása.

Logopédus heti egy alkalommal dolgozik óvodánkban, ezért jellemzően a foglalkozások előtt kerül sor az elmúlt időszak eseményeinek áttekintésére, az általa fejlesztett gyermekek vonatkozásában. A foglalkozások után pedig a logopédustól kapunk rövid összefoglalást a fejlesztés aktuális tapasztalatairól, a gyermek együttműködő készségéről, fejlődéséről. A foglalkozásokról készült feljegyzéseit, egyéb értékeléseket, tájékoztatókat szükség esetén eljuttatjuk a szülőknek.

14. A napirend és a heti rend

14.1. A csoportélet napirendje

A jó napirend feltétele a gyermek nyugodt óvodai életének és optimális életritmusuk kialakulásának. A napirendet az óvodapedagógusok dolgozzák ki, figyelembe véve a gyerekek életkori és egyéni sajátosságait, valamint az évszakok jellegzetességeit. A napirend állandó elemei /étkezés, pihenés/ biztonságot és eligazodási támpontot adnak a gyerekeknek.

A napirend biztosítja a gyermek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését. Igazodik a különböző tevékenységekhez, gyermeki szükségletekhez és helyi szokásainkhoz. A napirend biztonságot, támpontot ad és állandóságot jelent a gyermek számára. A gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges a mozgásos tevékenységek és a pihenés váltakozó biztosítása. A napirend lehetővé teszi a szabad levegőn való hosszú idejű tartózkodást, a szokásrendszer kialakítását, a gyermeki tevékenységek szabad kibontakozását. A napirenden belül a legtöbb időt a gyermek legfontosabb tevékenysége, a játék kapja. A napirenden belül rugalmasan figyelembe vehető az egyes tevékenységek időigénye. A napirend

ezen kívül annak megfelelően, ahogy az évszakok váltakoznak vagy gyermeki tevékenységek fejlődése ezt indokoltá teszi, változtatható módosítható.

Kialakításnál figyelembe kell venni a következő szempontokat:

- -az adott csoport kor szerinti összetételét (pl.: az életkort tekintve homogén kiscsoportban sokkal több időt kell szánni az önmagukkal kapcsolatos feladatok megvalósítására, vagy hosszabb időt a pihenésre, mint a nagyobbaknál),
- -a gyerekek igényeinek és szükségleteinek változását (pl. míg év elején egy-egy tevékenység elvégzése hosszabb időt vesz igénybe, később a szokások, szabályok belsővé válása miatt ez az idő nagymértékben lecsökkenhet),
- -az évszakokból adódó lehetőségeket, esetleges gátló tényezőket (pl. ha nagyon erős a napsugárzás, sokkal inkább javasolt a reggeli időszakra szervezni az udvari életet az egészségre káros hatások elkerülése miatt, míg a téli időszakban ebéd előttre, a déli időszakhoz közel, amikor minden napos időt ki kell használni az immunrendszer erősítéséhez),

Június 1. és augusztus 31. közötti időszakban a nyári napirend szerint szervezzük a gyerekek óvodai életét. Az év közbeni szokások megtartása mellett ez annyiban jelent változást, hogy a gyermekek lehetőség szerint egész napjukat a szabadban töltik. Tevékenységi lehetőségeik bővülnek, pl. a pancsolás lehetőségével.

A csoportok életét segítő napi ritmus jellemzői a **folyamatosság** és a **rugalmasság**, melyek feltételei az életkori és egyéni fejlődés számára megfelelő időkeretek és a változatos tevékenységek biztosításának.

Ajánlott napirend, mely időjárástól, eseményektől vagy kialakult helyzetektől függően rugalmasan változtatható.

IDŐKERET	TEVÉKENYSÉG
6³⁰ – 7³⁰ óra	Szabad játék a „reggeli fogadó” csoportban óvodapedagógusi együttműködéssel
7³⁰ – 10 óra	<ul style="list-style-type: none"> • a gyerekek folyamatosan érkeznek, fogadásuk - időjárástól függően - a szabadban vagy a saját csoportszobában, szabad játék, tevékenykedés; • önkiszolgáló tevékenység, folyamatos tízórai; az óvodapedagógus egyéni és kiscsoportos kezdeményezései, fejlesztései; <ul style="list-style-type: none"> • az előre megtervezett és a spontán helyzeteket felhasználva a feldolgozandó témakörhöz kapcsolódó tevékenységek segítése;

	<ul style="list-style-type: none"> • a feldolgozás alatt levő témában tevékenységek, fejlesztések komplex megvalósítások; • egyéni, kiscsoportos, csoportos beszélgetések és értékközvetítések; • csoportszoba rendezettségének visszaállítása olyan mértékben, amelyre szükség van ahhoz, hogy a későbbi tevékenységekhez is elegendő helyet, megfelelő körülményeket lehessen teremteni; • gondozási feladatok, mosdó használata folyamatosan az egyéni szükségletektől és az elvégzett tevékenységektől függően.
10 -12 óra	<ul style="list-style-type: none"> • mosdóhasználat, öltözködés; • játék és szabadidős tevékenység a csoportszobában vagy a szabadban. • mindennapos testnevelés (teremben, tornaszobában, vagy a szabadban). • tervszerű kötött vagy tervszerű kötetlen tevékenységek • játékba integrált egyéni és mikro csoportos tevékenységek, fejlesztés. • környezetünkben megélt élmények, tapasztalatok feldolgozása, rendszerezése • Vers, mese • Ének, zene, énekes játék • Rajzolás, mintázás, kézimunka • Részképességek fejlesztése egyéni formában • Külső világ élményei, megfigyelések. • valamennyi olyan játéktevékenység, melyet igényel a gyermek
12 -13 óra	<ul style="list-style-type: none"> • vetkőzés, mosdóhasználat; • munka jellegű tevékenységek (naposi feladatok) • egészségügyi szokások, gondozási feladatok • öltözködés, tisztálkodás, ebéd előtti előkészületek. • ebéd. • testápolás, terem előkészítése a pihenéshez. • pihenés előtti beszélgetés, mese, ének.
13 -16 óra	<ul style="list-style-type: none"> • pihenés feltételeinek megteremtése a csoportra jellemző szokásokkal, hagyományokkal, pihenés, alvás • folyamatos felkelés, mosdóhasználat; • folyamatos uzsonna;

	<p>a délelőtti tevékenységek folytatása vagy újak kialakítása a gyerekek kezdeményezései alapján - időjárástól függően - a szabadban vagy a csoportszobában</p> <ul style="list-style-type: none"> • munkajellegű tevékenységek, egyéni megbízások. • folyamatos hazamenetel
16 -17 óra	Játék a teremben vagy a szabadban, az évszaktól függően, a szülők érkezéséig.

14.2 A heti rend

A heti rend kialakítása az óvodapedagógus feladata. A heti rend a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat segíti elő az óvodai csoportban és lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével az óvodások napi életének megszervezéséhez.

A heti rend összeállításánál arra kell figyelni, hogy jusson elegendő idő a gyermeki tevékenységek, kezdeményezések, ötletek, javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására. A rugalmasság, a helyzethez való alkalmazkodás elősegíti, hogy a heti rend a gyermek életének észrevétlen szabályozója legyen. Az adott óvodai csoport és a gyermekek igényeinek, képességeinek figyelembevételével nemcsak a komplex foglalkozások helyei, de az időkeretei is megváltoztathatók.

Minden csoportban az óvodapedagógusok közös döntése, hogy melyik napon mit helyeznek középpontba, de a csoportnaplóban általuk rögzített heti/hetek ritmusnál figyelembe kell venni, hogy:

- Az általuk összeállított éves terv az adott nevelési év egészében iránymutató.
- Mindkét estben meg kell jelennie a heti egyszeri, kötelezően szervezett mozgásfejlesztésnek, játékos mozgásfoglalkozásnak.
- A gyerekek számára előre tervezett tevékenységek, érték közvetítési tartalmak és fejlesztési feladatok megvalósítására való törekvés mellett minden nap, mindenféle tevékenység, kezdeményezés és fejlesztés történhet, hiszen ezek mindegyike a gyerekek által kezdeményezett tevékenységektől függ. A heti ritmusok abban segítenek, hogy tudatosan, átgondoltan tudjuk megtervezni, előkészíteni és felkínálni a gyerekeknek az általuk szabadon választható tevékenységeket.
- Az adott naphoz kapcsolódó, előre megtervezett tevékenységek és azok feltételeinek biztosítása, előkészítése az óvodapedagógus feladata (amennyiben erre van mód, a pedagógiai asszisztens és/vagy a dajka segítségével) és kötelessége. Az abban való részvétel a gyerek szabad/kötelező választása.

- Mindkét változat esetében az adott időszakra tervet kell készíteni, melyet a csoportnaplóban rögzíteni kell. A céltudatos pedagógiai munka megkívánja, hogy a fejlesztést hosszú távon éves tervben tervezzük.

15. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az óvodánk a pedagógiai program megvalósítása során kiemelt figyelmet fordít az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre. Az esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések a gyermekek értelmi, érzelmi és szociális fejlődésében jelentkező hátrányok felszámolását és a nevelés sikerességét szolgálják.

Az óvoda csak a nevelési, szocializációs folyamatot közvetlenül akadályozó tényezők felszámolása terén bír hatékony eszközökkel. Ennek részterületei:

- a szociális hátrányok kompenzálása
- az intézményi kapacitások fejlesztése
- a pedagógiai munka, a pedagógiai kultúra megújítása, az innovációs hajlandóság erősítés

Céljaink: Az emberi jogok és gyermekeket megillető jogok tiszteletben tartásával az egyenlő hozzáférést biztosítani számukra az óvodai nevelés minden terén és tevékenységében és a gyermekek önbecsülésének, önértékelésének, én hatékonyság érzésének fejlesztése. A társas kompetenciák esetében a tolerancia a szolidaritás és az együtt működési képességek fejlesztése. Óvodánkban tilos a jogellenes elkülönítés minden formája.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesítjük különösen:

- az óvodai nevelésbe történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározásakor, a felvételi kérelmek elbírálásánál,
- az óvodai szabályrendszer megállapítása és a követelménytámasztás során,
- a teljesítmények értékelésénél,
- az óvodai neveléshez kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során,
- a különböző juttatásokhoz való hozzáférés során,
- az óvodai nevelésben való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során.

Intézményünk éves munkatervében rögzíti az esélyegyenlőségi terv megvalósítását segítő konkrét feladatokat, melyben jelöli a felelősöket és a határidőket. Év végi beszámolójában pedig értékeli azok megvalósulását, és a szükséges korrekciókat elvégzi.

16. A tervezésről, ellenőrzésről, értékelésről

16.1. A tervezés

A pedagógiai tervezés egy olyan tudatos alkotófolyamat, melyben meghatározzuk az elérni kívánt célokat és ezek elérése érdekében elvégzendő feladatainkat. Az óvodapedagógus kompetenciája a gyermekek, szülők és óvodapedagógusok céljai közötti egyensúly mindenki számára legmegfelelőbb kialakítása. A tervezői munka során több megoldási módban gondolkodunk, meghatározzuk a célok eléréséhez vezető cselekvések időrendjét, a megvalósítást segítő módszereket, munkaformákat és eszközöket a hatékony és eredményes pedagógiai munka érdekében. Megfogalmazott céljainkat, feladatainkat, az óvodai és csoportéletre vonatkozó elképzeléseinket *tervezet* formájában rögzítjük. A *folyamatterv* különböző szükségletekből indul ki, folyamatosan változik, eredményessége érdekében állandó ellenőrzésre, értékelésre és módosításra szorul. A tudatosság és tervszerűség mellett, teret hagy az intuitív döntéseknek is. Rugalmasságot igényel a váratlan események pedagógiai értékének felismerése és szakszerű beépítése. A foglalkozástervek a tevékenységek/ kezdeményezések tudatos átgondolására irányul, tartalmazza a foglalkozás anyagát, az időarányokat, valamint a feldolgozásra vonatkozó módszertani elképzeléseket. A tervezés kiindulópontja elsősorban a gyermekek fejlettségi szintje.

A tervezés szintjei:

- Az óvoda helyi nevelési programja (amely összhangban van az ONOAP-al)
- A csoport nevelési terve (I. és II. féléves)
- A csoport Éves terve
- Tematikus terv
- Folyamatterv (konkrét tevékenység tervezése)

A tervezés jellemzői:

- A játék domináljon benne.
- Alkalmazkodjon a gyermekek életkori sajátosságaihoz, szükségleteihez.
- Legyen nevelés - és tevékenységközpontú.
- A tapasztalatszerzés módja sokoldalú legyen.
- Segítse elő a gyermek önmegvalósítását, felfedezésék és alkotói tevékenység által.
- Az óvodapedagógus a gyermek tanulási folyamatának elősegítője, partnere legyen.

A tervezés lépései:

- A szükséges információk megszerzése, elemzése.
- Az információk alapján döntések meghozatala.
- Tervek elkészítése (folyamatterv).

- A pedagógiai tevékenység megvalósítása.

A tervezés feladata:

- Az objektív feltételek számba vétele és koordinálása (célok, feladatok, elvárások, tartalom, módszerek, eszközök, szervezési formák).
- A szubjektív feltételek számba vétele és koordinálása: a gyermekről szerzett információk, tanuláshoz való viszony, pedagógus jellemzői.

A felkészülés menete:

- A tartalom kiválasztása.
- A cél, feladat megállapítása.
- A tartalom megjelenítése.
- Módszerek, eszközök megnevezése.
- A szervezeti és munkaformák kiválasztása.
- A tevékenység/ kezdeményezés menetének összeállítása.
- Eszközök kiválasztása, ellenőrzése, a pedagógus számára könnyen elérhetővé tétele.
- A tevékenység lebonyolítása.
- Reflektálás, elemzés, értékelés.

Az óvodás korú gyermek tanulásának néhány említésre méltó sajátossága:

- a. A **cselekvő aktivitás** jelenléte (minden érdeklődő gyermek számára biztosítjuk a tevékenységben való részvétel lehetőségét).
- b. A valós élet **problémáinak** valós **megoldásaira** helyezük a hangsúlyt a tevékenységek során.
- c. Sok **érzékszervet foglalkoztató tapasztalatszerzés** (ízlelés, szaglás, tapintás, látás stb.) teremtésére törekszünk.
- d. **Saját környezetéből** szerzett problémák megoldására ösztönözzük (dekoráció készítése, csoportszoba átrendezése).
- e. Az "**akkor és ott**" **tanulás** lehetőségét biztosítjuk, mely lényeges életkori sajátossága a gyermeknek a tanulás vonatkozásában (belső késztetés és külső inger ott és akkori találkozása). Ennek ismeretében tervezéskor biztosítanunk kell a nevelői irányítás **indirekt** jellegét, a fejlődési lehetőségek biztosítását, tevékenységek közötti **választás** lehetőségét, egyes gyermekek igényei szerinti személyi és tárgyi feltételek megteremtését. Olyan tanulási-tapasztalatszerzési lehetőségeket kell biztosítanunk, amely minden gyermek számára elérhető:
  - Problémahelyzetet teremtünk, amelyek a mindennapi élet során megjelennek, a gyermek érdeklődési körébe tartoznak, ezáltal késztetést éreznek annak megoldására.

- **Átélt** legyen számára a döntés, próbálkozás, az önállóság lehetősége, a sikerélmény, a kudarc, melyek erősítik jellemét, inspirálják önmegvalósítása felé.

A **projekt módszer** egy olyan eszköze a pedagógusnak, amely ezen feltételeknek felel meg a leginkább, mivel általa figyelembe tudjuk venni az egyéni sajátosságokat, az eltérő fejlődési ütemet, az óvodáskor jellemzőit, valamint előtérbe helyezhetjük a konstruktív életvezetéssel kapcsolatos szokások megalapozását. A módszer lényege, hogy a gyermek saját tapasztalatait, cselekvő aktivitását helyezi középpontba, valós problémákra valós megoldásokat keres, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalást helyez előtérbe.

A TÉMA/ projekt lehet:

- egy **gyakori feladat** (Mézeskalács sütés, Madáretető készítés),
- egy **esztétikai élmény** átélése (Őszi termékek kiállítása, Anyák napja, Mindenki karácsonya),
- egy **probléma megoldása** (csoportszoba átrendezése, dekoráció készítése),
- valamilyen **tehetség elsajátítása** (ismerkedés hangszerekkel),
- valamilyen **tudás elsajátítása** (Az egészség, Az én családom, A tél).

A **téma -projekt-** a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, felfedező és vállalkozó kedvére épít. A sokféle tevékenység közül a számára legvonzóbb téma választására ad alkalmat. A téma projekt tevékenységek sorozatából áll, melyek önként vállalt cselekvésekben történnek. Célja a probléma megoldása, produktum létrehozása.

A projekt megvalósításának szakaszai:

1. Tervezés szakasza: Témakörök kiválasztása (gyerekek vagy az óvodapedagógus javaslatára), mely személyes vagy közös, közvetett vagy közvetlen élményekből, valamint ismeretekből indulhat ki. Kiválasztjuk a témakörhöz kapcsolódó tevékenységeket, a tevékenységbe integrálható fejlesztési és érték közvetítési tartalmakat.
2. Megvalósítás szakasza: A tevékenység megvalósítása szabad választás alapján szervezett munka formában (egyéni, mikro csoportos vagy csoportos foglalkoztatási formában). A megvalósítás alatt folyamatos az ellenőrzés, értékelés, segítségnyújtás és új ötletek beépítése.
3. Értékelő szakasz: A tevékenységek eredményeinek, tevékenység közben átélt érzelmek élmények összegyűjtése.

Online pedagógiai tervezés rendkívüli helyzetre vonatkozóan

A koronavírus-járvány okozta rendkívüli helyzet új kihívás elé állította az óvodapedagógusokat, mivel több alkalommal szükség volt rendkívüli szünet elrendelésére, mely alatt az óvodapedagógusok nem folytathattak nevelői tevékenységet az óvodában. Az Oktatási Hivatal

által kiadott ajánlásban megfogalmazta, hogy: *"Az óvodapedagógusok a szülők számára, a gyermek személyiségét, érdeklődését és egyéni képességeit ismerve, ajánlanak olyan játékos tevékenységformákat, élményszerzési lehetőségeket, amelyeket a szülők a gyermekükkel otthonaikban is megvalósíthatnak... Az infokommunikációs eszközök használatával online nyújtsanak segítséget, támogatást a szülők részére".*

Az online óvoda működése intézményünkben, zárt Facebook- csoportokban

Az digitális munka sikere azon múlik, hogy az óvodapedagógus és a szülő mennyire sikeresek az együttműködésben. Relevánsnak tartjuk ebben az esetben is a szülő és a pedagógusok közötti bizalmat, melynek kiépítését már a gyermek óvodába kerülésekor megkezdjük. A szülő és a pedagógusok is egyaránt egy célt képviselnek, miszerint a gyermek érdeke elsődleges. Intézményünkben segítjük egymást szakmailag megfelelő, jó ötletekkel, valamint a digitális technika alkalmazásában azon kollégáinknak, akik most tanulják az online felületen történő kapcsolattartást. Óvodapedagógusaink az óvoda munkatervének megfelelő heti, napi tartalmakat osztanak meg a szülőkkel csoportonként. Nem szabunk határidőt vagy helyet az adott tevékenységekhez. Szívesen fogadjuk a visszajelzéseket fényképek vagy videók formájában.

A digitális munka feladatai:

- Ötletek megosztása az adott témakörre vonatkozóan (Pl.: Téli időjárás, öltözködés, Madarak- fák napja).
- Felhívjuk a szülők figyelmét a gyermekük napirendjének kialakítására. Az általuk kialakított napirendnek igazodnia kell a gyermek szükségleteihez, igényeihez, fejlettségéhez.
- A megosztott tartalmak mellé szakmai alátámasztást fogalmazunk meg, ha szülő tisztában van azzal mit miért ajánlunk, könnyebben bevonható.

16.2. Az ellenőrzés és értékelés

Az óvodában az ellenőrzés célja az intézményben zajló pedagógiai gyakorlat segítése, fejlesztése, annak vizsgálata, hogy milyen mértékben valósították meg a programban kitűzött célokat és feladatokat. Segíti a pozitív tapasztalatok elterjedését, feltárja a hiányosságokat, hibákat, ezáltal útmutatót ad a pedagógusoknak az esetleges hibák javítására. A tudatos fejlesztő tevékenység feltétele a folyamatos értékelés, mely elválaszthatatlan az ellenőrzés fogalmától. Az ellenőrzés magába foglalja az óvodapedagógus önellenőrző, önértékelő tevékenységét, a pedagógiai program és annak részterületének ellenőrzését és értékelését.

Az ellenőrzés típusai, formái:

- A belső ellenőrzés az óvodavezető feladata. Irányultsága alapján megkülönböztetünk megelőző, folyamatos és utólagos ellenőrzést. A megelőző típusú ellenőrzés során a vezető

megbizonyosodik arról, hogy mindenki megértette a feladatot, biztosítottak-e annak végrehajtásához szükséges feltételek. A folyamatos ellenőrzés részfeladatok kontrollálását foglalja magába. Az utólagos ellenőrzés során a teljesítmény minőségi és mennyiségi mutatói, kiinduló adatokat nyújt a következő célok és feladatok meghatározásához.

- Önértékelést kell készíteni az óvodapedagógusokról, intézményről és óvodavezetőről egyaránt.
- A külső ellenőrzést tanfelügyelők, szakértők végzik az intézménybe látogatás során. A tanfelügyeleti, minősítő eljárási ellenőrzés által az óvodapedagógusok visszajelzést kapnak óvodai munkájukról.
- Az óvodavezető beszámolót készít az önkormányzati testületi ülésekre az óvodában zajló munkáról.

A belső ellenőrzés során keletkezett tapasztalatok elemzése:

- Az elemzés az óvodapedagógusok önelemzésével kezdődik, amelyben megmutatkozik saját tevékenységének tudatossága, realitása. Az önelemzés során megnevezzük hibáinkat, kifejtjük hogyan csinálnánk másképpen.
- Önelemzés után az óvodavezető fejt ki véleményét, észrevételeit hangsúlyozva a pozitív és negatív tevékenységeket, rámutat azokra az eljárási módokra, melyekkel hatékonyabbá tehetjük pedagógiai munkánkat.
- A vezető megfigyelési tapasztalatokat, feljegyzést készít, mely az adott pedagógus személyi dossziéjába kerül. Minden óvodapedagógus megosztja tapasztalatát, észrevételét a látott tevékenységgel kapcsolatban.

Az értékelés által szembesítjük egymást a fejlesztendő területekkel, visszajelzést adunk a megfigyelt pedagógiai tevékenységgel kapcsolatban. Az értékelés áthatja a pedagógus, a csoportok, gyermekek és nem nevelői munkakörben dolgozók munkáját. A pedagógusok értékelése önértékelésükben, ellenőrzést követő elemzéskor, tanfelügyeleti és minősítési eljárás során mutatkozik meg. A gyermekcsoportok értékelése intézményünkben egyéni fejlesztési tervekben, **Difer- mérés** során, a gyermekek félévi értékelésében, félévi nevelési terv értékelésekor és az év végi értekezlet során jelenik meg. A nem nevelői tevékenységet folytató dolgozók félévente értekezlet során, illetve alkalom adta megbeszélés által kapnak visszajelzést munkájukról. Hiszünk abban, hogy az őszinte **kommunikáció** által működőképes kollektívát alkothatunk. Fontosnak tartjuk, hogy mindenki elmondhassa gondolatát, hiszen a megfelelő értékelés ösztönzőleg hat a további munkánkra, fejlesztő hatású és demokratikus.

17. Az eredményesség kritériumai

A gyermek "egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum", személyiségének fejlődését genetikai adottságok, belső fejlődés (érés) sajátos törvényszerűségei, tervszerűen és spontán alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. Ahhoz hogy az óvodai nevelés eredményes legyen, számtalan kritériumot tudnánk felsorolni, mint például:

- Releváns kritérium, hogy a Helyi Nevelési Programban kitűzött célok, feladatok és alapelvek megvalósuljanak.
- Teremtsünk olyan körülményeket, melyben a gyermek biztonságban érzi magát, sikeressé válik, az önértékesítő aktivitását kellő irányba alakíthatja. Óvodáskor végére testileg és lelkileg is felkészültté válik az iskolai életre.
- Rendelkezzen reális énképpel, ismerje erőseit és gyengeségeit.
- Legyen képes a segítségnyújtásra, merjen kérni és elfogadni a segítséget.
- Kapcsolódjon be a tevékenységekbe, játékokba, az eszközöket rendeltetésszerűen használja, érzelmi- akarati világa összhangban legyen értelmi szintjével, beszédére az adekvát közlés legyen jellemző.
- Ismerje el ha hibázik, kérjen elnézést.
- Ötleteivel, javaslataival segítse a közösséget stb.

Intézményünk legfontosabb célja, hogy a gyermekek és az őket nevelő pedagógusok, technikai dolgozók érezzék, hogy mindannyiuk **egy közösség** pótolhatatlan tagja, ahol szeretik, támogatják, számítanak rá és elfogadják olyannak, amilyenek.

18. A pedagógiai program megvalósításához szükséges, nevelői munkát segítő játékok és eszközök

1. Játékformák eszközei:

- a. Csoportszoba játékaik: Lego, Duplo, műanyag autópálya, szivacs építő, társas játékok, különböző darabszámú puzzle, mesekönyvek, Logico, kesztyűbábok, babakonyhai játékeszközök, szivacs szőnyeg, fa vasút, fa építők, babakáz, játék babák, babakocsi, galéria
- b. Udvari játékok: homokozó játékok, mászóakák, csúszdák, hinták, labdák, közlekedési eszközök (futóbicikli, roller, tandem, kis motor), hinták, plédek, árnyékoló eszközök, bóják

2. Mozgáshoz kapcsolódó eszközök: mozgáskotta, tornapadok, zsámolyok, tornaszőnyegek, trambulín, bordás fal, billenő lap, torna karikák, ugráló kötél, tollas labda, lépegető, kötelek

3. Ének, zene, énekes játék eszközei: triangulum, csörgő dob, rumbatók, kereplő, saját készítésű hangszerek, furulya, zenelejátszó

4. Anyanyelvi fejlesztés, kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei: Difer- mérés program csomag, mely tartalmaz színes képeket, kártyákat, saját készítésű eszközök a beszédhez használt izmok átmozgatására.

5. Az ábrázoló tevékenység eszközei: színes papír, olló, ecset, vízfesték, tempera, pasztell kréta, mintalyukasztók, színes ceruza, stiftes ragasztó, folyékony ragasztó, speciális lapok, félfamentes lapok, színezők

6. Munka jellegű tevékenység eszközei: Gyermek méretű kerti szerszámok, napos kötények

Felhasznált források

- https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_519_42498_2/ch16s06.html
- Magyarország Alaptörvénye
- 2011. évi CXXIV törvény a nemzeti köznevelési törvényről szóló 2011. évi CXC. törvény módosításáról
- 1997. tv. XXXI. törvény A gyermekek védelméről és jogairól
- 363/2012. (XII.17.) számú Kormányrendelet, az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- Minta Pedagógiai Program Óvodáknak
- Lépésről lépésre pedagógiai program ismertetése és bevezetésének tapasztalatai
- „A Természet útjain - természetes neveléssel” A Nagykovácsi Kispatlak Óvoda helyi pedagógiai programja 2018.
- A NAPSUGÁR ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA (hatályos: 2018. szept.1.-től)
- Bakonyi Anna - Karczewicz Ágnes: Az óvodai differenciálás mindennapjai 2017. Neteducatio Kft.
- Bakonyi Anna - Karczewicz Ágnes: Az óvodapedagógusok nagykönyve 2016. Neteducatio Kft.
- A Pátkai Csemetekert Óvoda Szervezeti Működési szabályzata (hatályos: 2018.szeptember 1-től)
- Dr. Selmeciné dr. Csordás Mária: Gyermeki jogok és a gyermekvédelem rendszere 2015. október, RAABE Kiadó
  - Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
  - DIFER Programcsomag- Diagnosztikus Fejlődésvizsgáló rendszer 4-8 évesek számára
  - <https://ovonok.hu/2018/09/pedagogiai-tervezes-az-ovodaban/> 2021. 03. 24.
  - <http://www.kormocikatalin.hu/?menu=26> 2021. 03. 28.

- <http://www.kormocikatalin.hu/?menu=75> 2021. 03. 29.
- <https://raabe.hu/digitalis-tavmunka-az-ovodaban/> 2021. 04. 13.